

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățămîntului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință, Cultură,
Poligrafie, Presă și Edituri

ANUL XIX (XLI) Nr. 330 (1 416)
Sîmbătă, 16 decembrie 1989

8 pagini — 2,50 lei

CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI, EVENIMENT EPOCAL ÎN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

PROIECȚIE CUTEZĂTOARE A PREZENTULUI ȘI VIITORULUI PATRIEI

Istoria este memoria timpului. A timpului trecut. Dar „do-sarele” istoriei cuprind fapte și învățăminte de o deosebită însemnătate pentru timpul ce a sosit și pentru cel viitor.

Pentru viitorul României, partidul nostru comunist a adoptat, la Congresul al XIV-lea, obiective dintre cele mai cutezătoare. S-a plecat, însă, de la ceea ce s-a acumulat în decursul veacurilor; de la realizările obținute de poporul nostru pe calea socialistă de dezvoltare; de la potențialul economico-social al societății românești; de la voința partidului, aprobată de întreaga națiune, de a asigura ridicarea patriei pe trepte dintre cele mai înalte de progres, de civilizație socialistă și comunistă.

De la tribuna Congresului al XIV-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat: „Într-o perioadă istorică scurtă, de numai 45 de ani, România a lichidat starea de inapoiere la care dominația străină, de sute de ani, a condamnat-o — și patria noastră, dintr-o țară agrar-industrială slab dezvoltată, a devenit o țară industrial-agrară, cu o industrie modernă, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură socialistă, înfloritoare”. Desigur, acest tablou impresionant al dezvoltării țării în anii socialismului, cu deosebire în epoca rodnică deschisă de Congresul al IX-lea, în vara anului 1965, constituie o bază trainică pentru proiecția cutezătoare a viitorului. În cincinalul 1991—1995 și în perspectiva anilor 2000—2010, patria noastră va continua linia sa ascendentă pe coordonatele progresului multilateral, va intra în rîndul țărilor dezvoltate ale lumii.

Un adevăr fundamental s-a înscris pentru totdeauna în istoria patriei, s-a întipărit puternic în conștiința poporului: acela că tot ceea ce a înfăptuit națiunea română, de 25 de ani încoace, tot ceea ce își propune să înfăptuiască de aici înainte, pe baza cutezătoarelor programe adoptate de Congresul al XIV-lea al partidului, se asociază în modul cel mai firesc numelui ctitorului României socialiste moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Portretul dinamic al patriei de azi, cu fabrici moderne, dotate din punct de vedere tehnic la nivel mondial, cu agricultură avansată, cu instituții de știință, învățămînt și cultură, de ocrotire a sănătății ce le egalează pe cele din țările dezvoltate, cu o creație spirituală valoroasă și, îndeosebi, cu tot ceea ce îi asigură omului respectarea demnității, cu sistemul democrației muncitorești-revoluționare, este strîns legat de ampla operă social-politică, teoretică și practică, a secretarului general al partidului. Prin puternica sa personalitate, prin deosebita capacitate de a descifra sensurile adînci ale realităților sociale și direcțiile devenirii lor, prin exemplara pasiune pentru nou și lupta fermă împotriva inerțiilor, a dogmelor, a ideilor osificate, prin profundul său spirit creator, prin dialogul direct și deschis cu masele, cu întregul popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat, în toți acești ani de după Congresul al IX-lea, un grandios program de construcție în plan material și spiritual, a mobilizat și a unit întreaga națiune în opera măreață de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare spre comunism a României.

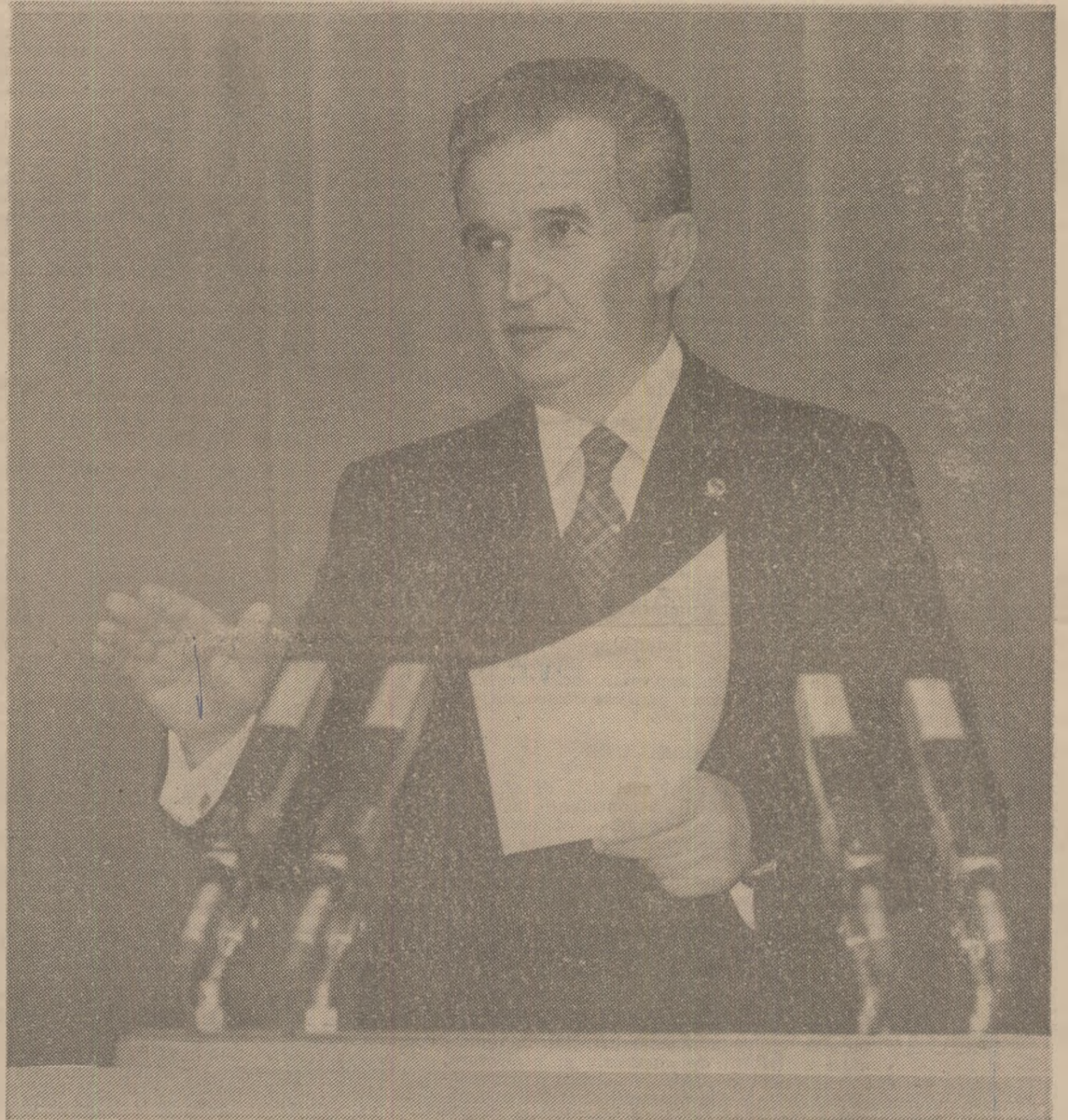
Îndeplinind mandatul incredințat de întregul partid, de întregul popor, delegații la Congresul al XIV-lea l-au reales, în deplină unitate și unanimitate, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Această istorică investiție exprimă hotărîrea fermă a întregii noastre națiuni de a asigura, și în viitor, continuitatea strategiei revoluționare, politice și științifice, de dezvoltare economică și socială a patriei, a cărei fundamentare a început acum un pătrar de veac, la Marele Congres din 1965.

Înzestrat cu o mare capacitate de a-și înțelege vremea, de a pătrunde sensurile proceselor și fenomenelor sociale, conducătorul partidului și statului a reezat pe temelii noi, profund revoluționare, întregul edificiu al societății românești, a elaborat forme superioare de conducere științifică a

(Continuare în pag. a 3-a)

O NOUĂ DOVADĂ A GRIJII PARTIDULUI PENTRU CONDIȚIILE DE VIAȚĂ ȘI ÎNVĂȚĂTURĂ ALE TINEREI GENERAȚII

(Pagina a 5-a)

DEPLINĂ APROBARE, PROFUNDĂ SATISFAȚIE FAȚĂ DE REALEGEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN FRUNTEA PARTIDULUI

(Pagina a 4-a)

Expresie elocventă a voinței întregii națiuni

Luna noiembrie a acestui an al celei mai bogate toamne românești va rămîne, în memoria eroicului nostru popor, azi liber și pe deplin independent, încărcată de marile și profunde semnificații patriotice ale hotărîrilor și documentelor Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român, care, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, „reprezintă un eveniment epocal în istoria milenară și în mod deosebit în istoria modernă a României, în activitatea mișcării muncitorești-revoluționare și a partidului nostru, în întreaga dezvoltare economico-socială și ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, în făurirea cu succes a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare fermă spre visul de aur al omenirii — spre comunism!”

Congresul marilor victorii socialiste, îndeplinind mandatul de cinste, de demnitate și răspundere politică incredințat delegaților de întreaga noastră națiune, a reales, într-o unitate vibrantă, de simțire, cuget și conștiință revoluționară, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, cutezătorul gînditor și militant revoluționar încrezător în forța și invincibilitatea socialismului. Erou între eroii neamului, patriot înflăcărat și umanist erudit, proeminentă personalitate a lumii contemporane, conducătorul României socialiste a devenit simbolul epocii cu cele mai depline împliniri și izbînzî din întreaga existență a poporului nos-

tru, „Epoca Nicolae Ceaușescu”, inaugurată acum 25 de ani, cînd Congresul al IX-lea a deschis noi și ample orizonturi de progres și civilizație patriei noastre.

Votul unanim, entuziasmul, atmosfera profund democratică, demnă, care au caracterizat lucrările marelui forum al comunistilor români, constituie cea mai edificatoare dovadă a aprobării cutezătoarelor obiective stabilite pentru viitorul cincinal și în perspectivă, pînă în anii 2000—2010, a angajării ferme, revoluționare a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, a întregului popor român, de a îndeplini neabătut hotărîrile Congresului al XIV-lea care, așa cum a relevat tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistralul Raport prezentat participanților, întregului partid, țării, „marchează trecerea României la o nouă etapă de dezvoltare, la realizarea fazei superioare a programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și crearea condițiilor necesare îndeplinirii în viață a principiilor de muncă și viață comuniste”.

Participînd la Congres, am trăit momente de mare bucurie, avînd convingerea că votul tuturor delegaților poartă mandatul întregului popor, reprezintă voința unanimă a unei națiuni ce-și do-rește să trăiască liberă și independentă, să se bucure de o viață demnă, să-și înscrie opțiunea de înaltă răspundere pe efigia nepieritoare a timpului.

(Continuare în pag. a 4-a)

Ridicarea nivelului calitativ al predării științelor sociale pe baza tezelor, aprecierilor și orientărilor cuprinse în documentele Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român

ISTORIE UNIVERSALĂ

— Pe baza Tezelor Congresului al XIV-lea al P.C.R., a aprecierilor și orientărilor secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cuprinse în cuvântarea la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1989, se va acorda o atenție deosebită integrării istoriei României în istoria universală. Se va sublinia că civilizația românească a fost comparabilă cu marile civilizații ale lumii; se va menționa continuitatea relațiilor dintre strămoșii noștri și Imperiul Roman de Răsărit, faptul că românii au jucat un rol distinct în cadrul romanității orientale; de asemenea, se va sublinia contribuția deosebită a Țărilor Române la stăvilirea expansiunii străine spre centrul și sud-estul Europei și că datorită jertfelor poporului nostru aceste țări au putut să progreseze pe toate planurile. În acest sens, vor fi reliefate faptele de muncă, de luptă și diplomatică, activitatea poporului român condus de marii săi voievozi și domnitori patrioți, rezistența opusă expansiunii otomane, habsburgice și țariste și — prin urmare — răzgulul acordat țărilor din Occidentul Europei pentru a se dezvolta nestingherit.

— Să fie explicate influența nefastă a vecinătății imperiilor absolutiste, amenințarea permanentă ce a planat asupra poporului român, inclusiv amputarea teritoriului național — prin înțelegeri succesive între marile imperii, precum și jaful sistematic exercitat de aceste puteri, determinând întâzieri în dezvoltarea economică, în formarea și afirmarea națiunii noastre, în desăvârșirea unității statale-politice a românilor.

— În lecțiile privind anul revoluționar 1848 în Europa, să fie pus pregnant în lumină ansamblul dificultăților de ordin social și național — din cadrul revoluției române; să se arate că între cauzele înăbușirii revoluției în Ungaria și în Transilvania s-au aflat, în primul rând, șovinismul și obtuzitatea conducătorilor revoluției maghiare, neînțelegerea situației românilor și a sensului progresist al evenimentelor, perseverența lor în a uni, în mod forțat, teritoriul românesc cu Ungaria.

— În lecțiile privind dezvoltarea țărilor lumii, la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, să se prezinte, în mod argumentat trecerea țărilor din Occidentul Europei, America de Nord și Japonia la imperialism, arătându-se că acesta s-a manifestat, în principal, prin exportul de capital și agresiuni politico-militare, în timp ce România — ca și alte țări din sud-estul Europei — se afla într-un stadiu mai puțin avansat al dezvoltării capitaliste, fiind, de fapt, obiect al acumulării primitive a capitalului, sursă de materii prime ieftine pe piața de desfacere pentru produsele industriale provenite din țările imperialiste.

— În lecțiile privind situația internațională după cel de-al doilea război mondial, se va urmări nuanțarea liniilor de evoluție a lumii contemporane, punându-se în evidență realismul și clarviziunea politicii Partidului Comunist Român.

CUNOȘTINȚE ECONOMICE

— La lecția „Unitatea economică socialistă de stat” se va sublinia cerința perfecționării, în continuare, a structurilor organizatorice prin dimensionarea și profilarea judicioasă a unităților, adaptarea lor operativă la schimbările care se produc în economia noastră și pe piața externă, intensificarea specializării și cooperării între întreprinderi, potrivit cerințelor progresului tehnic și creșterii eficienței economice.

— Pe baza Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al P.C.R., în cadrul lecției „Producția întreprinderii socialiste” se va evidenția sarcina de a acționa cu fermitate pentru ridicarea nivelului tehnic al produselor prin aplicarea unor măsuri de modernizare a acestora.

— Se va sublinia că, pentru îmbunătățirea calității producției, este necesar să se ia măsuri hotărâte în domeniul perfecționării activității de concepție și proiectare, pentru respectarea strictă a disciplinei tehnologice, asigurarea execuției ireproșabile a produselor, întărirea controlului de calitate pe toate fazele procesului de fabricație.

— La lecția „Productivitatea muncii” se va evidenția că un obiectiv prioritar al activității economice, în etapa actuală, îl reprezintă creșterea susținută a productivității muncii și că pe seama ridicării productivității muncii sociale urmează să se realizeze 90% din sporul veniturii naționale pentru cîncinalul 1991—1995.

— În cadrul lecției „Costul de producție” se va arăta că, prin reducerea costurilor și realizarea de produse cu un grad superior de prelucrare, va trebui ca ponderea cheltuielilor materiale în produsul social să fie de circa 55% la sfârșitul cîncinalului viitor.

— La lecția „Retribuția după muncă” se va arăta că dezvoltarea economiei naționale va asigura condiții pentru creșterea, în continuare, a veniturilor populației, în cîncinalul 1991—1995, asigurându-se o sporire a retribuției medii reale cu 5—8%, iar a veniturilor totale ale țărănimii cooperatiste în aceeași proporție.

— În acest context, se va sublinia că raportul dintre retribuțiile mici și cele mari va fi de circa 1 la 4,5 în condițiile aplicării ferme a acordului global.

— La lecția „Circulația mărfurilor” se va sublinia că în cîncinalul viitor desfacerea de mărfuri cu amănuntul, prin comerțul socialist, va crește cu 5—8%, urmărindu-se aprovizionarea corespunzătoare a populației cu produse agroalimentare și industriale, într-o structură sortimentală diversificată și de un nivel calitativ mai bun.

— În cadrul lecției „Relațiile economice externe” se va evidenția cerința perfecționării activității de prospectare a piețelor, încheierii unor acorduri și contracte de lungă durată, care conferă stabilitate relațiilor economice.

— În predarea lecției „Venitul național” se va sublinia că, pentru cîncinalul 1991—1995, se prevede o creștere a venitului național într-un ritm mediu anual de 6—7%, iar, corespunzător obiectivelor și direcțiilor prioritare ale dezvoltării economico-sociale a țării, 70—72% din venitul național se repartizează pentru fondul de consum și 28—30% pentru fondul de acumulare.

— Pe baza documentelor programatice ale Congresului al XIV-lea al P.C.R., se vor integra, în conținutul lecției „Creșterea nivelului de trai”, prevederile privind creșterea nivelului de trai și indicatorii sociali stabiliți pentru cîncinalul 1991—1995.

— La lecția „Dezvoltarea economică și socială a României”, se vor trata distinct:

— Obiectivul și direcțiile prioritare ale dezvoltării României în cîncinalul 1991—1995.

— Orientările dezvoltării economico-sociale a României în perspectiva anilor 2000—2010.

CUNOȘTINȚE SOCIAL-POLITICE

— Pe baza Tezelor Congresului al XIV-lea al P.C.R., a Expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu din 24 octombrie 1989, lecția „Revoluția socialistă în România” va avea următoarea structură de conținut:

a) Etapele procesului revoluționar unitar de construire și dezvoltare a noii orinduirii în România.

b) Congresul al IX-lea al P.C.R. — eveniment de importanță istorică.

c) Profunde transformări revoluționare înlăptuite după Congresul al IX-lea al P.C.R.

d) Trăsăturile societății noastre socialiste.

e) Obiectivele principale ale dezvoltării economico-sociale a României, în cîncinalul 1991—1995, și orientările de perspectivă, până în anul 2000—2010.

— La lecția „Clasele sociale în România”, se va aprofunda teza privind locul și rolul clasei muncitoare în structura socială a țării noastre, în condițiile creșterii nivelului pregătirii profesionale, tehnice și culturale, ale formării unei clase muncitoare intelectuale și ale afirmării ei, în continuare, ca o clasă revoluționară, înaintată din toate punctele de vedere.

— În lecția „Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare, centrul vital al societății noastre” se vor aduce argumente în sprijinul combaterii tezei cu privire la așa-zisa diminuare a rolului de conducător al partidului revoluționar al clasei muncitoare. Se va sublinia că asemenea teorii contravin flagrant cu teoria revoluționară a clasei muncitoare, cu principiile socialismului științific, fiind, în ultimă instanță, încercări capitulare, lichidatoriste, pe care partidul nostru le respinge în modul cel mai hotărât.

Se va demonstra falsitatea tezei revenirii, în socialism, la sistemul pluripartid, care, în mod practic, deschide calea reîntoarcerii la formele perimate ale sistemului politic capitalist.

Se va desprinde concluzia potrivit căreia practica construcției socialismului a demonstrat că existența unui partid unic al clasei muncitoare și întărirea unității poporului în jurul acestuia reprezintă o necesitate istorică obiectivă.

— La tema „Statul și democrația” se va evidenția, din perspectiva Tezelor Congresului al XIV-lea al P.C.R., în definierea conținutului și caracterului puterii de stat, partidul nostru a renunțat, cu mulți ani în urmă, la noțiunea de dictatură a proletariatului, deoarece aceasta nu mai corespunde conținutului real, de clasă, al statului socialist, nu exprimă esența sa democratică-revoluționară.

Se va sublinia că, în țara noastră, s-a creat un sistem politic unic în felul său, care asigură participarea democratică a oamenilor muncii la exercitarea puterii de stat în conducerea societății, corespunzător principiului fundamental al construirii socialismului cu poporul și pentru popor.

Se va releva că, în condițiile adâncirii și perfecționării democrației muncitorești-revoluționare, un rol important îl au adunările generale ale oamenilor muncii, consiliile și comisiile de judecată, în competența cărora trebuie să intre, în afara cazurilor grave, judecarea tuturor abaterilor de la normele de muncă și conviețuire socială.

Se va trata, mai pe larg, teza potrivit căreia, în cadrul adâncirii colaborării dintre organele statului și organismele democrației muncitorești-revoluționare, va avea loc procesul de transformare a statului într-un organism democratic cu totul nou, care va dobîndi noi funcții, însușiri și atribuții.

— În cadrul temei „Politica P.C.R. de formare a omului societății socialiste”, pe baza Tezelor Congresului al XIV-lea al P.C.R. se va sublinia în mod convingător că, în prezent, partidul nostru pune un accent deosebit pe creșterea rolului științei și culturii în societate, pe lărgirea orizontului de cunoștințe.

Se va combate tendința de subapreciere sau de negare a importanței teoriei revoluționare în construcția socialismului.

Pornind de la exigențele formulate în Tezele celui de-al XIV-lea Congres al P.C.R. se va accentua necesitatea creșterii combativității în activitatea politico-educativă de formare a omului nou. Trebuie să crească combativitatea revoluționară față de curentele de gândire reacționare, față de propaganda mistificatoare, denigratoare, promovată de cercurile imperialiste.

Se va evidenția însemnătatea deosebită a cunoașterii valorilor reprezentative ale culturii naționale, purtătoare ale idealurilor de progres și libertate ale poporului român.

Se va accentua necesitatea însușirii a tot ce e mai valoros și progresist în cultura universală, lichidării manifestărilor de cosmopolitism și ploconerie în fața unor pseudovalori ale culturii capitaliste.

— La lecția „Tineretul — factor al progresului social” se va trata cerința potrivit căreia Uniunea Tineretului Comunist, organizațiile studențești, de pionieri și șoimi ai patriei au datoria să acționeze cu mai multă hotărâre în direcția pregătirii temeinice pentru muncă și viață a tinerilor, a înarmării acestora cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, cu concepția revoluționară despre lume și viață a partidului nostru.

Se va evidenția că una din sarcinile de onoare ale tuturor organizațiilor de copii și tineret o reprezintă formarea tineretului într-un spirit revoluționar, combativ, dezvoltarea conștiinței sale patriotice, a devotamentului nemărginit față de cauza socialismului și comunismului.

— Lecția „Națiunea socialistă” se va intitulă „Dezvoltarea națiunii socialiste”. În cadrul acestei lecții se va trata teza potrivit căreia națiunea socialistă se manifestă cu putere ca factor de unire și dinamizare a poporului în construcția socialismului, de ridicare a conștiinței patriotice, revoluționare a maselor, de apărare a libertății, independenței și suveranității României, ca stat național unitar.

Se va sublinia că întărirea continuă a unității întregului popor este o condiție esențială a progresului social, fiind necesară combaterea fermă a naționalismului și șovinismului, a oricăror încercări de propagare a vechilor concepții și mentalități promovate de clasele exploatare pentru dezbinarea oamenilor muncii. Partidul nostru respinge cu hotărâre teza potrivit căreia un stat poate să-și aroge răspunderea pentru soarta cetățenilor care trăiesc în altă țară pe considerente naționale, deoarece o asemenea teză, profund dăunătoare, servește, în realitate, unor scopuri și politici revizioniste, fiind, de fapt, o încercare de amestec în treburile interne ale altei țări. Soluționarea problemelor cetățenilor de alte naționalități, revine, în întregime, statului pe teritoriul că-

ruia trăiesc și muncesc aceștia. Viața demonstrează că atât prezentul cit și viitorul cetățenilor de altă origine națională sînt indisolubil legate de prezentul și viitorul întregului popor.

ECONOMIE POLITICĂ.
POLITICA ECONOMICĂ A P.C.R.

— În cadrul temei „Evoluția capitalismului” se va evidenția concluzia cu privire la faptul că, în condițiile capitalismului contemporan, capitalul financiar-bancar, marile monopoluri și societăți transnaționale au devenit forma principală a politicii imperialiste, neocolonialiste, de dominație și asuprire.

— La lecția „Crisa generală a capitalismului” se va analiza teza potrivit căreia, în prezent, o cerință logică, ineluctabilă, a progresului contemporan o reprezintă lichidarea divizării disparității în consum — generate de relațiile capitaliste de producție, de mecanismele imperialiste, neocolonialiste de spoliere a bogățiilor naționale și a muncii altor popoare. Se va sublinia că realitățile lumii de azi pun cu tot mai multă stringență problema înlăturării vechilor relații de dominație și asuprire, a instaurării unor raporturi noi, de egalitate între state, a creării condițiilor pentru folosirea echitabilă a resurselor planetei.

— La lecția „Făurirea economiei socialiste unitare”, în finalul acesteia, se include problema „Transformarea României într-o țară industrial-agrară”. Se va sublinia semnificația istorică a Congresului al IX-lea al P.C.R. și conținutul etapelor procesului revoluționar unitar de construire și dezvoltare a noii orinduirii în România.

— Lecția „Economia României în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate” va avea următoarea structură:

a) Ce se înțelege prin societatea socialistă multilateral dezvoltată?

b) Prima fază a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

c) A doua fază a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

— În cadrul lecției „Proprietatea socialistă” se va sublinia că dezvoltarea proprietății socialiste, perfecționarea întregului ansamblu al relațiilor sociale, a conducerii, organizării și planificării activității economico-sociale, sînt înscrise în Programul-Directivă al Congresului al XIV-lea al P.C.R. drept sarcini de bază ale cîncinalului 1991—1995.

Se va explica, pe larg, necesitatea întăririi și dezvoltării continue a proprietății socialiste, a apărării acesteia ca legitate obiectivă a construcției socialismului, ca cerință vitală a progresului forțelor de producție, științei, culturii, al nivelului de trai al poporului, a gurării independenței și suveranității naționale.

Se va pune accent pe combaterea unor tendințe „de reprivatizare” și de minimalizare a proprietății socialiste.

— La lecția „Politica industrială a P.C.R.”, pe baza prevederilor Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al P.C.R., se va trata, pe larg, obiectivul principal în domeniul industriei, și anume, dezvoltarea intensivă, organizarea superioară și modernizarea proceselor de fabricație, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Se vor prezenta sarcinile ce revin diferitelor ramuri ale industriei, în cîncinalul 1991—1995.

Se vor analiza prevederile Programului-Directivă al celui de-al XIV-lea Congres al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea structurii teritoriale a industriei, la dezvoltarea judicioasă și echilibrată a tuturor județelor, municipiilor, orașelor și comunelor, în baza programelor de organizare și sistematizare a teritoriului și localităților.

— În cadrul lecției „Politica P.C.R. de dezvoltare și modernizare a agriculturii” se va arăta că înlăptuirea neabătută a obiectivelor noii revoluții agrare, a programelor de asigurare a unor producții agricole înalte și stabile reprezintă o sarcină de bază a dezvoltării economice românești, în cîncinalul 1991—1995.

Pe baza Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al P.C.R. vor fi tratate prevederile cu privire la conservarea și ridicarea potențialului productiv al fondului funciar, creșterea producției vegetale și dezvoltarea zootehniei, în cîncinalul viitor.

— În conformitate cu prevederile înscrise în documentele programatice ale Congresului al XIV-lea, în cadrul lecției „Planificarea activității economice” se va arăta că, în viitor, va fi promovat cu fermitate principiul conducerii unitare, pe baza planului conducerii unitare, precum și a planului național unic, a dezvoltării economico-sociale a țării.

Se va sublinia necesitatea ca planurile și programele — întocmite în profil de ramură departamental și teritorial, cu participarea directă a întreprinderilor, centrelor, județelor și localităților — să asigure echilibrul material și financiar al economiei naționale, dezvoltarea ei proporțională, armonioasă, folosirea eficientă a întregului potențial productiv al țării.

— În cadrul lecției „Mecanismul economic și creșterea eficienței economice” se va sublinia că, în concordanță cu cerințele autogestunii, ale mecanismului economico-financiar, trebuie să se acționeze cu hotărâre pentru maximizarea eficienței economice în toate ramurile și în toate unitățile, pentru acoperirea cheltuielilor de producție și circulație din veniturile realizate, pentru creșterea contribuției fiecărei întreprinderi la sporirea veniturilor naționale și la constituirea resurselor centralizate ale statului.

— În predarea lecției „Productivitatea muncii — formă de bază a eficienței economice” se va evidenția că, pe seama ridicării productivității muncii sociale, urmează să se realizeze circa 90 la sută din sporul venitului național pentru cîncinalul 1991—1995.

— La lecția „Repartiția după muncă și cointeresarea materială” se va arăta că dezvoltarea economiei naționale va asigura condiții optime pentru creșterea, în continuare, a veniturilor populației în cîncinalul 1991—1995, asigurându-se o sporire a retribuției medii reale cu 5—8 la sută, și a veniturilor totale ale țărănimii cooperatiste — în aceeași proporție.

— În acest context, se va sublinia că raportul dintre retribuțiile mici și cele mari va fi de circa 1 la 4,5. Se va arăta că partidul nostru va veghea cu exigență revoluționară, ca nimeni să nu realizeze venituri fără muncă sau pe seama muncii altora, ca exploatarea omului de către om să nu se manifeste sub nici o formă în România, iar sistemul de retribuție trebuie să preîntîmpine atât formarea unor disproporții înechitabile în scara veniturilor, cit și tendințele de învelare a acestora.

— La lecția „Costul de producție” se va arăta că, prin reducerea costurilor de producție și realizarea de produse cu un grad superior de prelucrare, va trebui ca, până la sfârșitul cîncinalului viitor, ponderea cheltuielilor materiale în produsul social să fie de 55 la sută.

Prof. dr. MARIA DRUȚĂ,
prof. IOAN BONCOTĂ,
prof. TRIFON CĂRAUȘU,
prof. MIHAI ARSENE,
Inspectori de specialitate în Ministerul
Educației și Învățămîntului

(Continuare în pag. a 8-a)

CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI, EVENIMENT EPOCAL ÎN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

Proiecție cutezătoare a prezentului și viitorului patriei

(Urmare din pag. 1)

tuturor sectoarelor de activitate. Dezvoltate continuu, începând de acum 25 de ani, tezele, conceptele proprii tovarășului Nicolae Ceaușescu, izvorul teoretic al tuturor marilor prefaceri innoitoare, economice, politice, sociale, din România socialistă — au impulsiona puternic energiile creatoare ale poporului nostru.

Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, eminent om politic și de stat, personalitate de mare prestigiu a științei românești și universale, are o contribuție de o deosebită importanță la fundamentarea programelor de dezvoltare, a planurilor anuale și cincinale, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului, a statului nostru socialist. Este bine cunoscut rolul determinant al tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu în dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii românești.

Poporul român, în drumul său cutezător spre viitor, își intemeiază dezvoltarea pe valorile socialiste, în a căror forță și viabilitate are încredere nemărginită. Departe de a fi fundamentată pe considerente subiective, deplina încredere în socialism a poporului român are la bază învățămintele istoriei și realitățile patriei. Marile înfăptuiri din țara noastră, obținute în anii edificării noii orânduiri, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, în epoca de glorioasă istorie revoluționară care poartă numele fondatorului ei — „Epoca Nicolae Ceaușescu” — demonstrează în modul cel mai edificator că unica alternativă viabilă a dezvoltării societății contemporane o constituie socialismul.

Bilanțul operelor de construcție socialiste, înfățișat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul istoric prezentat Congresului al XIV-lea, este impresionant. Din 1945 și pînă în prezent, producția industrială a României a crescut de 128 de ori. Iar ponderea cea mai mare a acestei creșteri, de 128 de ori, o reprezintă producția realizată după Congresul al IX-lea, ca rezultat al politicii partidului și al muncii poporului. Realizări importante au fost obținute și în agricultură,

Față de 1945, producția agricolă este în prezent de 10 ori mai mare, sporul cel mai important, înregistrându-se începând din 1965. Faptul că, în 1990, anul care va încheia actualul cincinal, avuția națională va fi de 5 667 miliarde lei, față de numai 252 miliarde lei în 1945 și 810 miliarde lei în 1965, arată limpede ce a însemnat și ce înseamnă pentru țara noastră construcția socialismului.

Marile direcții de dezvoltare viitoare a României socialiste, obiectivele cutezătoare care stau în fața economiei și industriei noastre în plin avânt, întreaga problemă vastă și complexă a construcției socialiste în patria noastră sint din nou subliniate de către secretarul general al partidului în recenta Plenară comună

mare a politicii realiste de acumulare, cu transformarea socialistă a agriculturii, cu marile edificii înscrise în noua geografie economico-socială a țării, cum sint Transfăgărășanul, Canalul Dunăre — Marea Neagră, Metroul din Capitală, odată cu schimbarea înfățișării orașelor, a satelor, așadar odată cu toate aceste obiective, în același timp s-au dezvoltat continuu știința, învățămîntul și cultura. Școala, îndeosebi, a cunoscut și cunoaște o amplă și puternică innoire. S-a generalizat învățămîntul de opt ani, apoi cel de 10 ani; iar acum, odată cu intrarea în anul ce va încheia actualul cincinal, se trece la generalizarea învățămîntului de 12 ani. Totodată, importante prefaceri au avut loc și în conținutul activității de pregătire a tinerii generații din școli și facultăți; s-a asigurat integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția.

Însăși munca și-a schimbat, în prezent, conținutul; a devenit o onoare, o cinste,

gență, de gîndire creatoare. În aceste condiții munca și-a lărgit sfera de cuprindere, s-a diversificat. În același timp, imaginea omului muncii a dobîndit, sub reflectorul conștiinței prezentului, contururi noi, valori superioare. De fapt, a devenit imaginea cea mai reprezentativă pentru demnitate în societatea noastră socialistă, pentru noile deschideri ale orizontului cunoașterii, pentru noile cote, dintre cele mai ridicate, ale competenței profesionale. Pentru evoluția spectaculoasă a universului profesilor, în care se reflectă atît marile prefaceri revoluționare din economia românească, din întreaga noastră societate, cît și epocalele descoperiri datorate noii revoluții tehnico-științifice mondiale.

Omul de azi, în societatea noastră, omul nou, format în acești ani de glorioasă construcție, este proprietar al mijloacelor de producție. Este producător de valori materiale și spirituale. Este beneficiar al roadelor muncii întregului popor. El este chemat de partid să-și spună cuvîntul cu privire la modul în care să fie guvernată țara. Cu privire la hotărîrile partidului, la legile țării, înainte de a fi adoptate. El este consultat în elaborarea programelor de dezvoltare economico-socială a țării cu poporul, pentru popor. Și tot el este cel căruia partidul, secretarul său general îi adresează îndemnul insufletitor ca la locul său de muncă, în întreaga sa activitate, să facă prin fapte dovada supremă a contribuției active la progresul multilateral al României.

Iată de ce, proiectînd dezvoltarea multilaterală a patriei în cincinalul viitor și în perspectiva anilor 2000—2010, Congresul al XIV-lea a trasat și direcțiile dezvoltării personalității omului. Ideea cuprinsă în aceste istorice documente, cu privire la formarea clasei muncitoare intelectuale, a țărănimii intelectuale, a unei națiuni a înaltei științe, a înaltei culturi exprimă în modul cel mai edificator profundul umanism al societății noastre. Transpunerea în viață a acestei idei determină mobilizarea unor factori economici, politici, sociali, un rol de cea mai mare însemnătate revenind școlii. Învățămîntul românesc, care s-a dezvoltat continuu în anii de după Congresul al IX-lea, dobîndește acum, în lumina documentelor istorice ale forumului din nolembrie al partidului, noi răspunderi majore, un nou rol în societatea românească, în construcția socialistă.

ADRIAN VASILESCU

Congresul al XIV-lea al partidului marchează trecerea României la o nouă etapă de dezvoltare, la realizarea fazei superioare a programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor necesare înfăptuirii în viață a principiilor de muncă și viață comuniste.

NICOLAE CEAUȘESCU

a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Biroului Permanent și birourilor secțiunilor Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale.

Importante realizări au fost obținute pe planul construcției umane. Rînd pe rînd au fost eradicate, în procesul făuririi socialismului, analfabetismul, izolarea maselor de instituțiile puterii politice, înstrăinarea economică, menținerea poporului departe de știință și cultură. Odată cu marile și modernele platforme industriale, amplasate în toate județele, ca ur-

o constantă valorică în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate; an de an i-au fost adăugate procesului muncii noi trăsături, noi cerințe, în consens cu noua revoluție tehnico-științifică și cu noua revoluție agrară. S-a impus astfel valorificarea, în industrie, în agricultură, în întreaga activitate economico-socială, a celor mai noi descoperiri tehnico-științifice; dezvoltarea ramurilor de virf; folosirea rațională a resurselor materiale și umane; sporirea investițiilor de inteli-

Existența în țara noastră a unui sistem educațional dintre cele mai moderne și mai realiste, marile succese ale școlii românești de astăzi se datorează concepției generale asupra învățămîntului ca forță motrice a dezvoltării, concepție purtînd amprenta gîndirii social-politice originale, clarvăzătoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — marele și genialul ctitor al învățămîntului românesc modern —, a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, de a cărei statornică îndrumare și directă conducere beneficiază învățămîntul.

DEPLINĂ APROBARE, PROFUNDĂ SATISFAȚIE FAȚĂ DE REALEGEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN FRUNTEA PARTIDULUI

Expresie elocventă a voinței întregii națiuni

(Urmare din pag. 1)

Aceste vibrante momente istorice mi-au reamintit cuvintele marelui gânditor și revoluționar Nicolae Bălcescu, care, în timpul său, afirma cu mare și vizionară dreptate: „Tot ce nu e prin noi, nu va fi pentru noi” — cuvinte al căror sens capătă astăzi semnificații noi, contemporane, ne fac să înțelegem că am dăinuit și vom dăinui ca popor numai prin muncă și lupta noastră, că bunăstarea și fericirea unei națiuni rezidă în puterea cu care își construiește, cu forțe proprii, propriile-i idealuri.

Cu aceste gânduri mi-am exprimat voința, asumându-mi cu toată convingerea și conștiința mea răspunderea de acțiune fermă pentru edificarea noii societăți în patria noastră, înțelegând că numai prin noi putem să înfăptuim visul de aur al omenirii — comunismul.

Ca om al muncii din învățământ, am trăit momente de deplină satisfacție pentru elocvențele dovezii ale atenției și grijii cu care școala românească este înconjurată de către conducătorul înțelept al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru îndrumarea permanentă a tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de larg prestigiu internațional. Învățământul românesc a devenit astăzi factor fundamental în construcția socialismului și comunismului în patria noastră.

Astăzi, mai mult ca oricând, știința, învățământul și cultura trebuie puse în slujba întregului popor, a intelectualizării forței de muncă a fiecărui muncitor, care trebuie să fie capabil să-și însușească noile cuceriri ale științei, tehnicii și civilizației contemporane și să le aplice creator în producție, în viață.

Iată de ce generalizarea învățământului liceal de 12 ani, puternica dezvoltare a învățământului profesional, ca și asigurarea unui număr mai mare de locuri în învățământul superior, cu precădere, în cel tehnic, oferă condiții întregului tineret al patriei noastre să-și desăvîrșească pregătirea științifică și profesională, într-o țară care aspiră să devină o mare putere a științei, a progresului multilateral în toate domeniile de activitate materială și spirituală.

O nouă și elocventă expresie a grijii statornice a partidului nostru pentru a asigura tineretului condiții tot mai bune de viață și de învățatură este aprobarea de către Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului, la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a majorării în medie cu 10 la sută a tuturor burselor ce se acordă studenților și elevilor, inclusiv celor din școlile profesionale, precum și atribuirea de burse, indiferent de veniturile părinților, tinerilor studenților, fii de muncitori și țărani cooperatori, care urmează cursurile de zi.

Innobilati de marile idealuri ale Partidului Comunist Român, arhitect vizionar al socialismului și comunismului pe pământul nostru strămoșesc, toți slujitorii școlii prahovene, asemenea tuturor oamenilor muncii din frumoasa și bogata noastră patrie, vor dovedi întotdeauna prin fapte nobile că își îndeplinesc cu cinste și înaltă răspundere misiunea de a pregăti pentru muncă și viață, pentru știință și creație, întregul tineret al României socialiste.

Prof. VERONICA MĂNESCU
inspector școlar general al județului
Prahova

Garanție trainică pentru mărețe împliniri ale învățământului

În deplină unitate de cuget și faptă cu întreaga națiune, comuniștii, toate cadrele didactice din județul Neamț, care, cu răspundere comunistă, formează în spirit revoluționar tinăra generație, trăiesc sentimente sărbătorești de înaltă și profundă vibrație patriotică, de înălțătoare bucurie, generate de atmosfera entuziastă în care înaltul forum al comuniștilor români, îndeplinind voința unanimă a întregului partid și popor, a hotărât realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului. Această unanimă și fundamentală opțiune reprezintă expresia dragostei, a respectului și încrederii nemărginite a națiunii noastre față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, erou între eroii neamului, ctitor al României moderne. Opțiunea constituie, în același timp, omagiul suprem al poporului pentru prodigioasa activitate desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă din fragedă tinerete, pentru afirmarea idealurilor revoluționare ale clasei muncitoare, pentru edificarea pe pământul scumpei noastre patrii a celei mai drepte și mai umane societăți — societatea comunistă.

Mindri de uriașele realizări ale poporului nostru obținute în epoca de aur inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, epocă al cărei genial ctitor este secretarul general al partidului, realizări fără precedent înscrise și în domeniul învățământului, slujitorii școlii de pe aceste străvechi meleaguri, strins uniți în jurul partidului, își exprimă, într-un singur glas, adăucirea fierbinte la această istorică hotărâre, cu convingerea nestrămutată că ea reprezintă garanția împlinirii perspectivelor minunate de dezvoltare multilaterală a țării, prefigurate de documentele Congresului al XIV-lea.

Cu aceleași sentimente de profundă stimă și prețuire, aducem, cu toată căldura inimilor noastre, un profund omagiu tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, Președinte al Consiliului Național al Științei și Învățământului, pentru înalta competență și grija permanentă, cu care orientează și îndrumă învățământul, știința și cultura românească.

De curind, o nouă și elocventă dovadă se adaugă atenției deosebite pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o acordă pregătirii tinerei generații, prin crearea de condiții optime de învățatură și viață. Decretul privind majorarea cuantumului burselor pentru studenți și elevi și acordarea burselor pentru studenții fii de muncitori și țărani cooperatori, indiferent de veniturile părinților, aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. la propunerea secretarului general al partidului, se constituie într-o nouă expresie a preocupării statornice a conducerii de partid pentru formarea și educarea tinerei generații.

pedagogică și de specialitate; asumarea și exercitarea de către licee și unele școli generale a rolului de centre metodice; valorificarea rezultatelor cercetării științifice și metodice a cadrelor didactice, prin intermediul filialelor societăților științifice. Menționăm câteva rezultate ale acestei activități: opt manuale școlare editate, la care au colaborat cadre didactice din județ; 32 de comunicări prezentate la simpoziune pe plan național; 154 comunicări, articole, studii publicate în presa centrală și de specialitate.

Activitatea cadrelor și comisiilor metodice, considerată nucleul întregii activități de perfecționare, urmărește, prin lecții și activități, în special: participarea elevilor în însușirea și aplicarea cunoștințelor; corespondența între nivelul real de cunoștințe și atitudini, convingeri, comportamente; rezultatele de performanță ale elevilor; valorificarea componentelor educative ale lecțiilor. La acestea se adaugă o serie de dezbateri, schimburi de experiență, sesiuni de comunicări sau mese rotunde pe teme ca: „Preocupări pentru optimizarea procesului de perfecționare a matematicii, stimularea curiozității științifice, inventivității și creativității elevilor prin rezolvări de exerciții și probleme”, pentru învățători și profesorii din gimnaziu și liceu; „Matematica, obiect de cultură generală și de largă cuprindere interdisciplinară”, pentru profesorii din liceu; „Contribuția chimiei la formarea

conștiinței revoluționare, a concepției materialist-științifice a elevilor, la educarea lor patriotică”, pentru profesorii din gimnaziu și liceu; „Concursurile pe discipline de învățământ — mijloc de stimulare a creativității, de formare a unei motivații superioare a învățărilor”, pentru profesorii din școlile și liceele care au obținut rezultate de performanță; „Valorificarea elementelor de interdisciplinaritate în lecțiile de limbi moderne, pentru dezvoltarea intelectuală a elevilor, lărgirea orizontului lor de cunoaștere, creșterea interesului pentru învățatură”, pentru profesorii de gimnaziu și liceu.

Urmind înaltele comandamente politice și educative formulate de conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, acționăm, sub conducerea Comitetului Județean de Partid, printr-o angajare responsabilă a tuturor cadrelor didactice, a organizațiilor de copii și tineret, a familiei, pentru îndeplinirea nobilei misiuni de educare comunistă, patriotică, revoluționară, pentru muncă și viață a tinerilor, spre a contribui la înfăptuirea exemplară a istoricelor hotărâri adoptate de marile forum al comuniștilor români.

Prof. ADRIANA CRISTINA GAGIU
inspector școlar general al județului
Neamț

Idei generatoare de noi și importante realizări

Congresul al XIV-lea al partidului, Congresul marilor victorii socialiste din România, eveniment epocal în istoria patriei, continuă și va continua să dinamizeze energiile creatoare, să sporească avântul muncii pentru construcția socialismului în țara noastră, să cimenteze și mai mult unitatea de gând, voință și faptă în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, marele erou al națiunii noastre.

Am primit cu toții, cu nemărginită bucurie, cu înaltă mândrie patriotică și cu profundă satisfacție, realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, animați de convingerea nestrămutată că prezența în fruntea partidului și a țării a marelui și încrezătorului nostru conducător asigură poporului nostru înaintarea fermă și neabătută pe calea edificării socialismului și comunismului pe pământul patriei noastre.

Magistralul raport prezentat Congresului de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, celelalte documente adoptate de înaltul forum comunist, cuprinzând idei generatoare de noi și mari împliniri, deschid cimp nemărginit de afirmare muncii creatoare, înfățișându-se cu mărețe proiecții către viitor, realizarea obiectivelor economico-sociale pe care le preconizează fiind menită să înalte patria, viața poporului, pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație.

În acest context, colectivul de cadre didactice din liceul nostru, Liceul Agroindustrial din Fundulea, județul Călărași, a înțeles necesitatea ca învățământul agricol să fie legat mai strins de cerințele economiei noastre naționale pentru a forma cadre cu o temeinică pregătire profesională, în concordanță cu prevederile programelor de organizare, modernizare și dezvoltare a agriculturii noastre socialiste. Lucrind sub auspiciile Institutului de Cercetare și Cultură a Plantelor Tehnice Fundulea, cel mai mare institut de cercetare agricolă din țară, la care se mai adaugă încă două unități de cercetare și producție aflate pe raza orașului nostru, putem afirma că sintem încadrați într-o mare platformă a agriculturii moderne. Baza tehnico-materială de cercetare și de producție a celor trei unități de cercetare agricolă din orașul Fundulea se caracterizează printr-un înalt nivel științific și tehnic al dotării. Din această dotare, amintim, între altele, sera cu climat controlat (Fitotronul, Casa de vegetație, instalațiile pentru condiționarea semințelor, laboratoarele de cercetare în ameliorarea și agrotehnica plantelor de cultură, fermele specializate în producerea de semințe de categorii biologice superioare etc.). Avem toate condițiile pentru a efectua integrarea practicii cu producția în perioade comasate, de a organiza lecțiile de la disciplinele tehnologice și de specialitate direct acolo unde se realizează producția agricolă, la înalți indici de calitate și unde se folosesc utilaje și tehnologii de lucru moderne.

Avind în vedere condițiile concrete în care ne desfășurăm activitatea, respectiv ponderea mare a culturilor de cimp cu

recoltare târzie, și în anul școlar 1989-1990 am început trimestrul I cu o perioadă de practică comasată pe o durată de șase săptămâni, în conformitate cu calendarul lucrărilor agricole, pe baza unui grafic în perspectivă, în care au fost egalonate cele două etape de parcursul celor 11-13 săptămâni de instruire practică dintr-un an școlar, cit și pe întreaga durată de școlarizare. În acest fel, asigurăm elevilor posibilitatea de a efectua la timp toate lucrările din tehnologia de cultivare a principalelor plante și, totodată, o rotație a lor, încât să ocupe întregul an agricol, să execute toate lucrările sezoniere importante. În funcție de acest grafic, toate clasele aflate în cimp au fost repartizate pe grupe de elevi, pentru a efectua lucrări cum sint: recoltarea florii-soarelui, a sfeclei pentru zahăr, a strugurilor și legumelor, eliberarea terenului de producții secundare, la care se adaugă, pentru clasele mai mari (a XI-a și a XII-a), pregătirea semințelor înainte de semănat, pregătirea patului germinativ pentru semănăturile de toamnă, fertilizarea solului, însămînțarea culturilor de toamnă, aplicarea irigațiilor acestora etc.; cu atât mai mult, cu cât elevii claselor a XI-a, fiind profesori ai carnetelor de conducere a tractorului, sint antrenati și în executarea de lucrări mecanizate.

În legătură cu atenția deosebită care se acordă, în documentele Congresului, cercetării științifice, aș dori să subliniez că în liceul nostru s-a creat o veritabilă tradiție privind antrenarea elevilor în activitatea de cercetare din cadrul cercurilor tehnico-aplicative, conduse de specialiștii în colaborare cu cercetătorii științifici. În acest an, tematica de cercetare cuprinde peste 50 de teme și se referă la probleme privind sporirea capacității de producție, a rodnicii pământului, crearea și perfecționarea soiurilor și hibrizilor de plante în vederea realizării unor producții mari și stabile, perfecționarea tehnologiilor de cultură cu accent pe realizarea densităților optime, utilizarea pe scară tot mai largă a proceselor moderne, îndeosebi biologice și agrotehnice, de combatere a bolilor și dăunătorilor în scopul generalizării recoltelor mari la hectar la toate culturile și al creșterii calității produselor. Pe baza unor multiple analize, am constatat că, în marea lor majoritate, elevii dovedesc receptivitate pentru activitatea de cercetare. Nu întimplător, mulți dintre ei sint astăzi încadrați ca laboranți la unitățile de cercetare din Fundulea, sint studenți la agronomie sau ingineri, cercetători.

Acestea sint doar câteva aspecte ale activității noastre. Trebuie să spun că sintem cu toții puternic mobilizați să depunem toate eforturile pentru a contribui la transpunerea în viață a ideilor și orientărilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, astfel încât să formăm muncitori bine pregătiți, capabili să realizeze multiplele sarcini privind modernizarea și dezvoltarea agriculturii, trasate de cel de al XIV-lea Congres al partidului.

Ing. MARIA POPESCU
Liceul Agroindustrial din Fundulea,
județul Călărași

O NOUĂ DOVADĂ A GRIII PARTIDULUI PENTRU CONDIȚIILE DE VIAȚĂ ȘI ÎNVĂȚĂTURĂ ALE TINEREI GENERAȚII

TELEGRAMA ADRESATĂ TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

de Ministerul Educației și Învățământului

Mult stimat și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Cu inimile pline de nefermă recunoștință și dragoste, de profundă admirație și bucurie, întregul activ al Ministerului Educației și Învățământului, împreună cu slujitorii școlii românești și tineretul studios, am luat cunoștință de hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind aprobarea, la propunerea dumneavoastră, mult stimat și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, a majorării cu 10 la sută a tuturor bursei pentru studenții și elevii, inclusiv celor din școlile profesionale, precum și acordarea de burse tuturor studenților de la cursurile de zi, fii de muncitori și țărani cooperatori, indiferent de veniturile părinților.

Adoptarea acestei măsuri constituie o nouă și elocventă expresie a griii și preocupării permanente, cu adevărat părintești, a conducerii partidului și statului nostru, a dumneavoastră personal, tovarășe secretar general, pentru asigurarea, odată cu dezvoltarea generală economico-socială a țării, a celor mai bune condiții de viață și învățatură tuturor tinerilor patriei.

Mindri și fericiți de a trăi și munci în cea mai măreață perioadă din milenara istorie a neamului — Epoca Nicolae Ceaușescu —, cadrele didactice, studenții și elevii de pe întreg cuprinsul țării vă aduc, și cu acest prilej, cele mai calde mulțumiri pentru tot ceea ce ați făcut și faceți spre binele și prosperitatea poporului român, a dezvoltării și modernizării școlii de toate gradele, formării și afirmării personalității tinerelor generații.

Aducem, totodată, prinusul nostru de recunoștință și înălțător omagiu tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățământului, proeminentă personalitate a vieții politice, a științei românești, savant de renume mondial, pentru îndelungată activitate revoluționară, pentru deosebita contribuție la progresul cercetării științifice, al învățământului și culturii, la dezvoltarea economico-socială a patriei.

Minunatele perspective deschise națiunii noastre socialiste de documentele Congresului al XIV-lea al partidului, fundamentate și elaborate cu contribuția dumneavoastră determinantă, mult iubite și stimat tovarășe Nicolae Ceaușescu, dinamizează energiile creatoare ale întregului popor în înlăturarea grandioasei opere de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism, pun în evidență importanța deosebită a științei, învățământului și culturii în realizarea obiectivelor stabilite, în edificarea noli orinduirii.

Cu hărnicie și cinste, cu onoare și demnitate comunistă, vom acționa cu toată perseverența pentru a da viață sarcinilor ce ne revin din hotărârile Congresului, proiectelor înaripate ale zilei de mâine, ne vom spori preocuparea pentru formarea comunistă, prin muncă și pentru muncă, în spirit revoluționar, combativ, a tinerei generații, pentru ridicarea continuă a nivelului său de pregătire politică, profesională și culturală, pentru dezvoltarea continuă a conștiinței socialiste și afirmarea profilului spiritual al omului nou.

Exprimind, încă o dată, sentimentele de dragoste și prețuire ale slujitorilor școlii și tineretului studios, vă adresăm, mult iubite și stimat tovarășe Nicolae Ceaușescu, cu toată căldura inimilor noastre, urări de sănătate, ani mulți și fericiți, pentru a ne călăuzi mai departe, în fruntea partidului și țării, pe calea luminoasă a înlăturării neabătute a socialismului, a construirii visului de aur al întregii omeniri — comunismul.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMINTULUI

Însuflețitor imbold în munca noastră de educatori comunisti

Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., adoptată la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind majorarea bursei studenților și elevilor și acordarea de burse tuturor studenților, fii de muncitori și țărani cooperatori, indiferent de veniturile părinților, nouă manifestare a griii deosebite și a preocupării constante ale partidului și statului nostru — personal ale tovarășului Nicolae Ceaușescu — pentru crearea unor condiții tot mai bune de muncă și învățatură tinerei generații a patriei constituie pentru noi, cadrele didactice ale Liceului Industrial „Cuza Vodă” din Huși, ca pentru toți oamenii școlii din întreaga țară, un nou și însuflețitor imbold în activitatea de instruire și educare a elevilor noștri.

Venită la puține zile după încheierea lucrărilor istoricului Congres al XIV-lea al partidului — definit în mod strălucit de iubitul nostru conducător de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, drept Congresul marilor victorii socialiste, al deplinei independențe politice și economice a României socialiste — această măsură se înscrie printre minunatele perspective de muncă, de viață și învățatură, pe care le au tinerii astăzi, în țara noastră.

Mindri de a fi educatori comunisti în epoca, pe care cu nefermă mindrie o numim „Epoca Nicolae Ceaușescu”, sintem conștienți de marea răspundere pe care o avem în formarea unei generații devotate patriei și partidului, înarmate cu trainice cunoștințe de cultură generală, a unei generații cu o profundă pregătire profesională și politică.

Îmi desfășor activitatea în Liceul Industrial „Cuza Vodă” din Huși, unitate școlară ce și-a sărbătorit în această toamnă centenarul. O dezvoltare deose-

bită a cunoscut liceul, mai ales în ultimii 25 de ani, concretizată atât în moderna bază didactico-materială, pusă la dispoziția celor 1125 de elevi de la cursurile de zi și a celor 657 de la seral și școala profesională, cât și în înalta competență profesională a membrilor colectivului didactic, în înalta lor angajare și dăruire. Astăzi, când pe plan internațional tineretul se confruntă cu mari dificultăți în ceea ce privește condițiile de viață și învățatură, noi avem marea bucurie de a fi educatori unei generații fără griji, care se poate dedica cu întregul elan, specific virstei, muncii și învățaturii.

De aceea, exprim întreaga gratitudine, aducând în numele comuniștilor organizației noastre de bază, al tuturor cadrelor didactice din orașul Huși, ca președintă a Comitetului sindicatului învățământ Huși, un vibrant și profund omagiu mult iubitelui și stimatului nostru secretar general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care acționează cu clarviziune, consecvență și dăruire pentru edificarea societății socialiste în scumpa noastră patrie. În climatul de efervescență atmosferă creatoare, determinată de grandioasele obiective prefigurate de Congresul al XIV-lea al partidului, noi, profesorii Liceului Industrial „Cuza Vodă” din Huși, ne angajăm să nu precupețim nici un efort pentru a ridica continuu pregătirea profesională și politică a elevilor noștri, pentru a-i educa și forma în spiritul înaltelor idealuri ale socialismului, făuritori conștienți ai celei mai drepte și umane dintre orinduirii, comunismul, pe pământul patriei noastre.

Prof. GEORGETA GIOSU
secretar al Organizației de bază P.C.R.,
Liceul Industrial „Cuza Vodă” din Huși,
județul Vaslui

a celor 209 burse pe care le vor primi fiii de țărani cooperatori și fiii de muncitori din unități agricole ale județului nostru, care învață pe băncile acestei școli, bucurindu-se de moderna ei bază materială, de bunele condiții de viață și învățatură. Acești 209 tineri, aceste viitoare 209 ștafete ale muncii părinților lor — cifră ce va spori semnificativ forța de muncă existentă în raza județului — înțeleg să răspundă acestor ocrotitoare măsuri de îmbunătățire a vieții lor, învățând și mai mult, muncind și mai bine, pentru a se integra cu succes în activitatea productivă de mâine, pentru a onora pe coordonate superioare tradițiile agriculturii și industriei județului Brăila, ale întregii țări, pentru a se face astfel cit mai utili, de fapt, economiei naționale. Ei resimt, în același timp, mindria de a fi aleși, de timpurile istorice pe care le trăim, spre a reprezenta — printre primii — acel nou profil al tineretului studios, prefigurat de actualele docu-

mente programatice ale Congresului al XIV-lea al partidului: muncitorii intelectuali, țărani intelectuali de care are nevoie construcția socialistă în patria noastră. Iar noi, dascălii acestor tineri, avem toate motivele să ne simțim și mai adinc responsabilitate, înalta misiune comunistă: aceea de a-i educa corespunzător înaltelor sarcini și exigențe formulate în documentele de partid, de a le transmite luminoasa făclie a dragostei de învățatură, de știință, setea de noi și noi cunoștințe în toate domeniile de activitate și, în primul rind, în acela în care vor activa la absolvirea școlii, precum și de a-i forma în spiritul devotamentului față de scumpa noastră țară, Republica Socialistă România.

Prof. COSTIȚA JORA
directorul Liceului Agroindustrial
din comuna Insurăței, județul Brăila

Hotărâți să răspundem prin fapte măsurilor luate de partid

Alături de întregul tineret studios și de toate cadrele didactice din patria noastră, colectivul de elevi și de educatori din liceul nostru a primit cu mare bucurie și profundă satisfacție măsurile adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a majora cu zece la sută bursele ce se acordă studenților și elevilor, inclusiv celor din școlile profesionale, precum și acordarea de burse tuturor studenților fii de muncitori și țărani cooperatori, indiferent de veniturile părinților. Aceasta constituie o nouă și elocventă expresie a griii partidului și statului nostru față de tinăra generație, față de tineretul studios, noi toți fiind conștienți și mindri, în același timp, că ea are la bază marile înlăturări economice și sociale obținute în anii socialismului, mai ales după Congresul al IX-lea al P.C.R. cind, datorită orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, a rolului său hotărâtor în elaborarea programelor și a strategiei construcției socialiste, s-a imprimat dezvoltării patriei un ritm de un dinamism fără precedent, ce a făcut posibile marile cuceriri din ultimul pătrar de veac.

În aceste zile de puternică efervescență politică din întreaga țară, pe care le-a prilejuit desfășurarea celui de al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, gândurile și sentimentele întregului tineret, precum și ale tuturor cadrelor didactice se îndreaptă cu nefermă dragoste și recunoștință către tovarășul Nicolae Ceaușescu, patriot înflăcărat și strălucit strateg al făuririi socialismului și comunismului în România, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale, către tovarășa Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de largă recunoștere internațională, pentru întreaga activitate consacrată elaborării și înlăturării politicii partidului și statului nostru, pen-

tru tot ceea ce au întreprins și întreprind în domeniul dezvoltării și perfecționării sistemului de învățământ.

Principal factor de cultură și civilizație, școala este chemată să asigure deopotrivă, odată cu formarea profesională a tineretului, cu cultivarea dragostei de muncă, de meseria aleasă, modelarea acesteia în spiritul concepțiilor revoluționare despre lume și viață, al patriotismului. Elapa actuală are o importanță deosebită în evoluția întregului sistem educațional din țara noastră. Prin generalizarea învățământului de 12 ani, prin faptul că în viitorul cincinal întregul tineret va urma școala de 12 ani, prin perfecționarea și modernizarea pe mai departe a întregului învățământ în raport cu cerințele economiei naționale, se asigură premise temeinice pentru o calitate superioară a procesului instructiv-educativ, pentru pregătirea la un nivel și mai ridicat a întregului tineret.

Marilor eforturi pe care partidul comunistilor le-a făcut și le face pentru pregătirea viitoarelor generații de constructori ai socialismului și comunismului pe pământul românesc, noi, slujitorii școlii, sintem hotărâți să le răspundem prin fapte, printr-o muncă susținută de ridicare a nivelului calitativ al procesului de instrucție și educație, aplicând cele mai noi și mai eficiente metode pedagogice și tehnici didactice, cu puternică valoare formativă, care să asigure elevilor noștri atât însușirea culturii profesionale de specialitate, cât și a culturii generale, astfel încit după absolvirea școlii să poată deveni muncitori capabili, să se integreze imediat, cu bune rezultate, în producție și, totodată, oameni cu un larg orizont de cunoaștere, pregătiți la nivelul celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Prof. EUGEN ȘENDRUC
directorul Liceului Industrial
„Metaloglobus” din București

Statornice preocupări pentru viitorul copiilor noștri

În numele miilor de părinți ai căror copii au șansa și fericirea de a se forma pentru muncă și viață în acești ani glorioși ai României socialiste, într-o epocă de aur care poartă cu cinste și noblete numele ctitorului său — Epoca Nicolae Ceaușescu — imi exprim profunda stimă, înalta prețuire și recunoștință față de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru condițiile optime pe care le-a creat copiilor noștri pentru a învăța, pentru a se pregăti temeinic prin muncă și pentru muncă în profesia aleasă, pentru copilăria fericită pe care o trăiesc, pentru șansele egale de formare, de dezvoltare și implinire pe care le au, pentru drumurile ce se deschid larg, generos, fiecăruia dintre ei.

O nouă expresie a griii părintești pe care secretarul general o poartă tinerei generații o constituie și recenta măsură luată de partidul și statul nostru, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind majorarea cu zece la sută a bursei studenților și elevilor și acordarea de burse tuturor fiilor de muncitori și țărani cooperatori, indiferent de veniturile familiilor.

Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Decretul care i-a urmat,

confirmă, pe lângă multe alte dovezi elocvente, consecvența politicii partidului nostru, a secretarului său general, privind permanenta ridicare a nivelului de muncă și viață al întregului popor, al tineretului, ca viitor constructor al comunismului, importanța pe care o are, în patria noastră socialistă, factorul uman.

Lucrez la întreprinderea „Electromotor” din Timișoara și sint președinte al Comitetului cetățenesc de părinți de la Liceul Industrial „Electromotor” din acest oraș. Două unități importante care colaborează în scopul formării de cadre bine pregătite pentru industria de profil a județului și a țării. Majoritatea elevilor liceului sint fii ai muncitorilor din întreprinderea noastră. Sint schimbul nostru de mâine, cei ce vor prelua din mâinile noastre, în condiții cu totul diferite față de cele pe care, la virsta lor, le-am avut noi, ștafeta profesiei, a muncii.

Datoria noastră de onoare este ca, alături de școala, să muncim cu răspundere comunistă pentru a ne crește și forma copiii astfel, încit să răspundă cu cinste condițiilor create.

IOAN ȘTEF
Președintele Comitetului cetățenesc
de părinți de la Liceul Industrial
„Electromotor” din Timișoara

Elocventă dovadă a griii pentru tinăra generație

Recentele măsuri cuprinse în Decretul Consiliului de Stat privind majorarea cuantumului bursei pentru studenți și elevi și acordarea bursei pentru toți studenții, fii de muncitori și țărani cooperatori, indiferent de veniturile părinților, constituie o nouă și elocventă dovadă a griii partidului și statului nostru socialist pentru asigurarea unor condiții optime de viață și învățatură tinerele generații ale țării. Ele au fost primite și în rindul cadrelor didactice și al elevilor liceului nostru — o puternică unitate de învățământ agroindustrial din

județul Brăila — cu sentimentul profundei recunoștințe, al satisfacției pentru faptul că azi, în România, se duce o înțeleaptă și generoasă politică în domeniul învățământului, care a rodit prin concepția clarvăzătoare, prin gândirea vizionară a ctitorului de școală nouă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru.

Concretizarea, la nivelul liceului nostru, a acestor noi și importante măsuri, expresie a ridicării nivelului general de bunăstare al întregii țări, în etapa actuală, o constituie majorarea cu zece la sută

Condiții optime de muncă și învățatură

În aceste momente de înaltă semnificație politică și profundă mindrie patriotică prilejuite de istoricele hotărâri ale Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român care, la voința unanimă a întregului popor, a reales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului, garanție sigură a înaltăriei ferme a patriei noastre pe drumul socialismului și comunismului, cadrele didactice și tineretul studios din județul Bacău își exprimă profunda recunoștință și cele mai vii mulțumiri pentru grija permanentă acordată creșterii și

educării tinerei generații, care își găsește o strălucită expresie în măsurile cuprinse în Decretul Consiliului de Stat privind majorarea cuantumului bursei pentru studenți și elevi și acordarea bursei pentru studenții, fii de muncitori și țărani cooperatori, indiferent de veniturile pă-

Prof. CONSTANȚA DUMITRIU
președinte al Comisiei județene pentru
activitatea sindicatelor din învățământ
Bacău

(Continuare în pag. a 6-a)

INTERDISCIPLINARITATEA ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL

Niveluri și posibilități de realizare

Ediția a V-a a manifestării metodico-științifice „Creativitate și eficiență în învățământ”, organizată de Ministerul Educației și Învățământului și Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință, Cultură, Poligrafie, Presă și Edituri, are ca temă „Promovarea interdisciplinarității în învățământ în consens cu cuceririle științei și tehnicii contemporane, cu exigențele edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în România; căi și mijloace de realizare”. Dezbaterile ei este menită, pe de o parte, să evidențieze, să valideze și să consacre experiențele de până acum, iar, pe de altă parte, să permită noi abordări din perspectiva evoluțiilor actuale din știință și tehnică.

Schimbările din domeniul științelor și cele din perimetrul învățământului trebuie să fie convergente și să se susțină reciproc. Evoluțiile și mutațiile ce au loc sau sînt pe cale să se producă în domeniul științelor sînt numeroase și, adesea, imprevizibile. Ele trebuie însă atent studiate din perspectiva efectelor lor școlare.

După cum este știut, științele au tendința să evolueze în două direcții: **specializare** (aprofundare) și **integrare** (cooperare). Sub raport istoric ponderea acestor direcții a fost diferită, specializarea dominând multă vreme paradigma cunoașterii științifice și soldându-se cu dezvoltarea și aprofundarea unui număr impresionant de domenii științifice. Ipoteza centrală a acestei paradigme este că există un univers ordonat, stabil, cu o anumită regularitate, condus de legi independente de om. Pe această bază, a avut loc o specializare și compartimentare a științelor, avînd drept criterii aptitudinea lor de a aborda un subiect precis delimitat.

Perioada actuală relevă „criza” acestei evoluții disciplinare, excesiv specializate, care face dificilă surprinderea adevărată a complexității realității. De aceea, au apărut noi paradigme științifice bazate pe integrarea și cooperarea științelor. **Caracterul integrator și interdisciplinar devine astfel o dimensiune esențială a dezvoltării științelor contemporane.**

Interdisciplinaritatea desemnează deci un grad înalt de cooperare și integrare a diferitelor domenii științifice. Ea introduce în științe o viziune globală, sintetică, integratoare și sistematică, orientată spre surprinderea și evidențierea conexiunilor și sinergiei lor. Dominate multă vreme de spiritul analitic și reducionist, științele se reîntorc treptat spre sinteză și sistem. Acest proces este progresiv și multinivelar.

Deosebim cel puțin două mari niveluri de integrare a științelor: **multidisciplinaritatea și interdisciplinaritatea.** (Spațiul nu ne îngăduie să stăruim nici asupra controversei conceptuale, nici asupra diferitelor opinii referitoare la gradele sau nivelurile de integrare). Distincția dintre cele două niveluri este una de grad. În vreme ce multidisciplinaritatea implică abordarea aceluiași obiect de către mai multe științe, fiecare din perspectiva sa proprie și specifică, interdisciplinaritatea presupune o cooperare ce merge în direcția unificării și integrării conceptuale și metodologice a științelor.

Interdisciplinaritatea nu este doar o replică la specializarea excesivă a științelor, ci și un răspuns la nevoia de a rezolva probleme noi. În această constă caracterul său euristic. Viziunea interdisciplinară s-a soldat cu numeroase rezultate profitabile în planul cunoașterii științifice — de la apariția științelor de graniță pînă la consacarea științifică a noi domenii de cunoaștere eminent interdisciplinare (cibernetica, teoria informației etc.).

În ce măsură această viziune a înfluențat învățământul? Schimbările produse de interdisciplinaritate la nivelul activității școlare sînt încă destul de lente, adesea periferice și insuficient de sistematice. Este suficient să arătăm că în vreme ce paradigma interdisciplinarității marchează într-un mod fundamental cunoașterea științifică, conținutul învățământului este încă preponderent monodisciplinar. Această stare — ce va fi treptat eliminată, desigur — este generată și de ambiguitatea răspunsului la probleme de tipul: cum trebuie introdusă interdisciplinaritatea în școală? Inscamnă ea doar introducerea **viziunii** (sau spiritului) interdisciplinar în predare și învățare, sau implică schimbări esențiale atît în plan instituțional (structuri școlare), cît și în cel al conținuturilor și metodelor de învățămînt? Sau și una și alta în același timp? Răspunsul definitiv nu s-a dat, dar cele mai multe opinii merg în direcția unor schimbări de fond.

În țara noastră schimbările impuse de interdisciplinaritate sînt facilitate în mare măsură de principiul integrării învățământului cu cercetarea și producția, care generează o strategie deschisă ideilor și practicilor didactice cerute de evoluțiile actuale din știință și tehnică.

Obiectivarea interdisciplinarității, în plan școlar, este un proces necesar, dar dificil, ce se lovește de comodități și inerti. Chiar dacă ea va afecta școala în ansamblul ei, pivotul interdisciplinarității îl constituie conținutul învățământului, în

care se concretizează rezultatele cunoașterii științifice. Eforturile întreprinse în această direcție sînt variate și adesea contradictorii. Care sînt principalele încercări și soluții adoptate în această privință? Prezentarea lor (deși inevitabil schematică) va oferi anumite sugestii pentru perfecționarea procesului de predare-învățare, unde nevoia viziunii interdisciplinare este foarte presantă.

O primă posibilitate (cea mai la îndemînă) este realizarea unor **conexiuni interdisciplinare** prin „trimiteri” la alte discipline de învățămînt în analiza unor teme în predare și învățare. Această modalitate devine indispensabilă pe măsură ce planul de învățămînt include o mare diversitate de obiecte de învățămînt. Aceste „trimiteri” pot merge de la simpla atenționare a cleverilor asupra disciplinelor care abordează și ele problema respectivă, pînă la relevarea, de către profesor, a dimensiunilor **interdisciplinare** ale problemelor discutate. Aceste conexiuni se fac cu mai mare ușurință în interiorul unor grupuri compacte de discipline (științele naturii, cele social-umane și cele tehnice), dar adesea este nevoie și de conexiuni între aceste grupuri disciplinare. O asemenea manieră de lucru este adecvată pentru toate nivelurile de învățămînt, dar în învățămîntul primar este facilitată și de structura interdisciplinară a obiectelor de învățămînt.

O a doua posibilitate este **cooperarea dintre profesori** de specialități diferite (dar conexe) în analiza, proiectarea și predarea diferitelor teme și capitole ce impun o tratare interdisciplinară. Constituirea unor **echipe interdisciplinare de profesori** ni se pare a fi o soluție, însă insuficient exploatăată în școala noastră. Această soluție nu presupune neapărat o instituționalizare, dar cere permanentizarea unui mod de lucru foarte profitabil pentru elevi. Ea solicită o cooperare continuă ce începe cu analiza inițială comună a programelor didactice și se încheie cu elaborarea unor „scenarii” de predare interdisciplinară. În acest fel, viziunea interdisciplinară ar căpăta mai multă consistență. În școală există numeroase ocazii pentru acest mod de lucru, care nu cere decît un efort pentru a depăși inertiile monodisciplinare și teama de pierdere a „independenței” disciplinei predate.

O treaptă superioară o constituie reconsiderarea, în viitor, a programelor școlare actuale, relaborarea lor într-un spirit interdisciplinar, nu doar între granițele fiecărei discipline, ci prin includerea unor obiecte de învățămînt interdisciplinare.

Cele două modalități amintite mai sus lasă neschimbată actuala structură monodisciplinară a conținutului învățământului, ceea ce ar putea produce o contradicție între practicarea unor metode de predare interdisciplinară a unui conținut eminent monodisciplinar. De aceea, regîndirea programelor școlare devine o acțiune necesară. Acolo unde s-a întreprins o asemenea demers, el s-a soldat cu introducerea în planul de învățămînt a unor interdiscipline (biofizică, biochimie etc.) sau a unor domenii interdisciplinare ce pun în conexiune cunoștințe foarte variate (știință și tehnologie, știință și societatea etc.).

În sfîrșit, una dintre experiențele cele mai radicale și semnificative este **predarea integrată a științelor**, care (după evaluările făcute) pare a fi unul dintre răspunsurile cele mai pertinente la exigențele interdisciplinarității. Predarea integrată a științelor (experiența are în vedere științele naturii) constituie o strategie didactică ce presupune reconsiderări esențiale nu numai în planul conținutului (care este elaborat în întregime pe baze interdisciplinare, topind disciplinele actuale), ci și în „ambianța” învățării și predării — perfecționarea metodelor, tehnicilor și formelor de predare-învățare, cu accent pe cele euristice (bazate pe investigație științifică), formarea și reciclarea profesorilor, reconsiderarea metodelor de evaluare etc.

Această modalitate urmărește să-i familiarizeze pe elevii de gimnaziu și liceu cu natura procesuală, sistematică și euristică a științei, cu impactul ei social și uman, dezvoltîndu-le concepția științifică despre lume, respectul pentru adevărul științific și receptivitatea față de valorile științei. Literatura de specialitate consacrată acestei experiențe evidențiază multiple modalități de realizare care merg de la integrarea cunoștințelor existente în jurul unui „pol” (științific, practic, social etc.) sau al unor activități dominante, pînă la integrarea în jurul unor discipline de bază, numite „operatori de integrare” (de exemplu, matematica, filosofia etc.).

Iată doar cîteva dintre actualele preocupări generate de evoluția interdisciplinară a științei și reflectarea acestei evoluții în conținutul învățământului.

Conf. univ. dr. EMIL PAUN
Catedra de Pedagogie-Psihologie, Universitatea din București

Puncte de intrare

Interdisciplinaritatea a devenit un principiu călăuzitor, atît pentru procesele de regîndire și restructurare a conținuturilor, deci de elaborare a planurilor, programelor și manualelor școlare, cît și pentru diferitele categorii de educatori care concep și desfășoară fie procese didactice (formale), fie activități nonformale: cercuri, excursii, tabere tematice, concursuri etc. Cu titlul de sugestii pentru educatori vom indica un număr de **puncte de intrare** ale interdisciplinarității în învățămîntul preuniversitar (preșcolar, primar, gimnazial, liceal) și de modalități de concepere ale acestora.

Marja de libertate a organizatorilor învățării de tip didactic și extradidactic nu este nelimitată, dar ei au la dispoziție modalități importante de amplificare a conexiunilor disciplinare și/sau a transferurilor de ordin metodologic dintre discipline. Să admitem ab inițiu că este vorba de a trece de la conexiunile absolut indispensabile, prevăzute, de altfel, de programele școlare, deci de la un minimum, la un optimum și nu la un maximum. Asta înseamnă că vom promova sau evidenția acele „întîlniri” sau conexiuni care sînt justificate sub raport epistemologic și pedagogic. Să admitem, de asemenea, că dezvoltînd conexiunile disciplinare sau integrînd sistemele de cunoștințe în perspectiva unor finalități ale educației integrale, acționăm în acord cu idealul specific sistemului nostru educativ și cu principiul fundamental al **unității dintre învățămînt-cercetare-producție**. Să ne reamintim și datorită educatorilor de a satisface nu numai trebuința elevilor de a cunoaște specificitatea disciplinelor și a profesioniilor, ci și pe aceea foarte importantă de a obține o viziune globală asupra omului, a societății și a universului, de a descoperi unitatea în varietate și a dobîndi satisfacția spirituală denumită în mod fericit cu expresia „vue d'aigle” (privire de vultur). De aceea, este necesar să-i conducem permanent pe elevi spre satisfacțiile spirituale care, așa cum spunea R. Tagore acum mai bine de șase decenii, transformă învățarea dintr-un efort anost într-un efort formativ bazat „pe descoperirea sensului lumii și a bucuriei de a învăța”. Cum ar putea contribui interdisciplinaritatea la sporirea eficienței și a caracterului formativ al învățării (al învățărilor) și de ce puncte de intrare poate beneficia ea?

1. Conceperea și desfășurarea proceselor didactice. Se poate realiza pentru disciplinele înrudite (literatura, filosofia, istoria) sau din categorii diferite (matematica, muzica, pictura). Accentul poate cădea pe dezvoltarea conexiunilor cu funcție explicativă, pe transferul unor metode de studiere a fenomenelor, pe organizarea cunoștințelor în funcție de categorii sau concepte fundamentale comune mai multor discipline (științe sau arte), pe amplificarea și corelarea aplicațiilor etc. O cale din ce în ce mai folosită o reprezintă conceperea în spirit interdisciplinar a programelor destinate învățării asistate de ordinator (IAO). Toate aceste modalități presupun **muncă în echipă de profesori**, desfășurată atît în conceperea activităților didactice, cît și în realizarea lor (Teaching). În acest caz, profesorii vor determina temele cu afinități pluridisciplinare sau „în-

tinirile” dintre discipline încă de la începutul anului și-și vor elabora planurile calendaristice și proiectele de lecții în spirit interdisciplinar. Un rol important l-ar putea juca **sintezele trimestriale sau finale** (2-4 ore), pregătite în mod progresiv de 2-3 profesori și desfășurate în echipă. Învățătorii ar putea apela și la profesori, reciproca fiind și ea valabilă. Credem că rezultă limpede faptul că interdisciplinaritatea constituie nu numai o modalitate de organizare a conținuturilor, ci și un **mod de organizare** a proceselor didactice.

2. Proiectarea și desfășurarea activităților nonformale inițiate de școală sau de organizațiile de copii și tineret. Multe dintre cercuri, excursii, tabere tematice, concursuri etc. au deja caracter pluridisciplinar. Problema care se pune este aceea a trecerii de la pluridisciplinaritatea implicată sau spontană la interdisciplinaritate, adică la o integrare a activităților în perspectiva unor finalități și obiective bine definite și la o cooperare sistematică între profesori, susceptibilă de a pune în evidență avantajele de ordin axiologic, epistemologic și pedagogic ale acestui mod de organizare a învățării de tip nonformal. Prin flexibilitatea și caracterul lor deschis, aceste activități le permit profesorilor să facă loc unor noi preocupări sau tipuri de conținuturi cum ar fi **exercițiile prospective** (anticipare, construire de alternative, selecționarea formulorlor dezbateri etc.), cunoașterea și trăirea unor tradiții și datini care definesc spiritualitatea românească etc.

3. Punerea în valoare a informației acumulate de elevi prin învățarea de tip informal (difuză sau paralelă). Ceea ce elevii acumulează în sălile de spectacole sau de cinematograf, prin lecturi sau vizionări ale programelor de televiziune, în cadrul familiilor sau pe stadioane etc. reprezintă o masă de informații foarte variate, de regulă slab prelucrată, diferită de la elev la elev, avînd mai totdeauna caracter pluridisciplinar. Cum ar putea fi transformată o parte a acestei informații care lucrează în depozitul memoriei, în cultură și formație intelectual-estică și etică? Cum ar putea fi identificate principalele teme ale învățării de tip informal dintr-o anumită perioadă (viața oceanelor, civilizații dispărute, specii ale faunei aflate în primejdie etc.), pentru ca, prin activități didactice interdisciplinare, aceste achiziții să fie integrate în cultura elevilor?

4. Aplicarea interdisciplinarității în atingerea obiectivelor noilor educații. În ultimii 15-20 de ani s-au constituit, ca răspuns la sfidările problematiceii lumii contemporane, cea ce specialiștii și programele U.N.E.S.C.O. numesc „noile educații” sau noile finalități ale educației contemporane. Prin definiție obiectivele și conținuturile acestor noi educații au caracter universal, global (vizînd întreaga planetă) și pluridisciplinar. Este vorba de educația relativă la mediu, educația pentru o nouă ordine economică internațională, educația pentru pace și democrație dar și de educații care au noi semnificații cum sînt: educația economică și cosmică modernă, educația pentru trecut, prezent și viitor, educația sanitară modernă ș.a.

Prof. univ. dr. GEORGE VAIDEANU

Condiții optime de muncă și învățatură

(Urmare din pag. a 5-a)

rinților. Aceste măsuri propuse de secretarul general al partidului, **președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu și aprobate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.** constituie o semnificativă ilustrare a preocupărilor statornice ale conducerii partidului și statului nostru de a asigura, odată cu dezvoltarea generală economică-socială a țării, și condiții optime de viață și învățatură tuturor tinerilor, de a spori neîntrerupt nivelul de bunăstare și progres ale întregului popor. În toate adunările prilejuate de adoptarea acestor măsuri privind tinăra generație, desfășurate în școlile din județul nostru, cadrele didactice și elevii și-au manifestat satisfacția și mîndria față de reinvestirea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de secretar general al partidului de către Congresul al XIV-lea al P.C.R. De asemenea, s-au exprimat sentimente de căldă recunoștință față de grija părintească purtată celor care se pregătesc pentru a deveni constructori de bază ai societății socialiste și comuniste în patria noastră, precum și înalta răspundere pentru o pregătire temeinică, multilaterală.

Cu acest prilej, cu profund respect și aleasă prețuire, s-au adresat mulțumiri tovarășei Elena Ceaușescu pentru contribuția remarcabilă adusă la înflorirea științei, învățămîntului și culturii, pentru atenția acordată formării multilaterale a elevilor și studenților, creșterii și educării comuniste a tinerei generații.

La aceste măsuri se adaugă și aprobarea recentă de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința sa din 11 decembrie a.c., a propunerilor cu privire la organizarea Revelionului 1990 și a Pomului de Iarnă. Pentru tradiționala serbare a Pomului de Iarnă, organizațiile de masă și obștești au asigurat din venituri proprii fondurile necesare — peste 273 de milioane lei — de care vor beneficia aproape 4 milioane de copii. De asemenea, s-a hotărît ca, în acest an, pentru

studentii și elevii din licee și școli profesionale care iau masa la cantină să se acorde cite 10 lei de persoană pentru suplimentarea meniului de revelion. În perioada 28 decembrie 1989 — 31 ianuarie 1990, organele și organizațiile sindicale din județul Bacău își propun ca, în colaborare cu organizațiile de copii și tineret din școli, precum și cu comisiile de femei să organizeze, cu prilejul Anului Nou și al serbării Pomului de Iarnă, atractive acțiuni cu caracter politico-ideologic și programe culturale-artistice avînd un bogat conținut educativ, patriotic și revoluționar.

Animate de puternice sentimente de mîndrie patriotică, cele peste opt mii de cadre didactice de pe aceste străbune meleaguri vor acționa cu toată perseverența pentru formarea comunistă, în spirit revoluționar, prin muncă și pentru muncă a tinerei generații, pentru ridicarea continuă a nivelului de pregătire a elevilor coresponsuzător exigențelor actuale și de perspectivă impuse de construirea socialismului și comunismului în patria noastră.

Comisia județeană pentru activitatea sindicatelor din învățămînt Bacău, organele și organizațiile sindicale din grădinițe, școli și licee, situează în centrul întregii lor activități preocuparea consecventă pentru creșterea aportului procesului de învățămînt la educarea comunistă a elevilor, la pregătirea temeinică a acestora în vederea integrării cu succes în activitatea social-economică utilă.

Perfecționîndu-ne metodele de muncă în activitatea de îndrumare și coordonare a grupelor sindicale din învățămînt, intensificînd colaborarea cu Inspectoratul Școlar Județean, cu conducerile unităților de învățămînt din județul nostru, ne vom aduce într-o și mai mare măsură contribuția la pregătirea unei generații demne de tot ceea ce societatea investește pentru pregătirea ei. Răspundem în acest fel cu profundă recunoștință grijii deosebite a partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru asigurarea unor condiții tot mai bune de viață tineretului țării.

Sentimentul spațiului românesc în proza lui Ion Creangă

Cine, dintre tinerii cititori, nu-l îndrăgește (și prețuiește) astăzi, la o sută de ani de la trecerea în eternitate, pe Ion Creangă? Cine, de la contemporanii săi și până la cei ai noștri, nu-și dă seama că dincolo de prozatorul cindva socotit doar popular, stă un neasemnat scriitor grav și plin de „duh”, autor al unei opere de o desăvârșită valoare estetică. Creatorul lui Harap Alb nu poate fi cuprins în nici unul din epitetele în general folosite (realist, umanist, clasic, livresc). Pe toate le transcende fulgerător, purtându-și cititorii în spațio-temporalitatea românească. **Exponent al unor realități spirituale specifice**, ilustrul prozator, ce oferă deschidere înspre universalitate experienței autohtone de viață și creație literară, avea un **pronunțat sentiment al spațiului românesc, dedus incontestabil dintr-un simțământ al timpului românesc, al istoriei deci.** Satul de odinioară — cadrul național — cu strălucirea obicicilor și a tradițiilor lui vechi, cu oameni atit de feluțiți la înfățișare și la fire, este elementul caracteristic al acestui spațiu. Realizând la lecțiile consacrate autorului „Amintirilor”, o lectură/comentariu axată pe înțelesurile mai profunde ale operei, aspectele anecdotice se subțiază și se pierd, fiind înlocuite cu semnificațiile lor, cu ecurile de generalitate (și de universalitate) ce le însoțesc. Ceea ce **sprește calitativ valoarea formativă a receptării.** Să trecem în revistă asemenea elemente, reperabile în activitatea de la clasă, care cad în incidența acestui unghi de vedere.

Spațiul sacru al țării e concretizat artistic prin **satul de munte din Moldova mijlocului de secol al XIX-lea**, cu viața sa economică, socială, morală, culturală — văzut într-o geografie imaculată și într-o perspectivă aparte, etnografică, diafană, intens participativă și cu accente sărbătorești, luminoase, totodată. Evocarea se desfășoară simplu, direct, copleșitor, fără ornamente inutile, esențializat, departe de orice pitoresc superficial sau de exces metaforic (analiza părții întâi a „Amintirilor”, efectuată problematicant, edifică substanțial în această privință).

Intre locuri și oameni scriitorul intuiește relații de strinsă determinare: satul arată așa cum sint și oamenii, vesel și îmbelșugat cind aceștia sint harnici — și tocmai hărnicia este trăsătura dominantă, comună humuleștenilor. Iar mediul natural, orizonturile discrete și structurile sociale ne-necesar melancolice își pun pecetea pe inelele inimii și obiceiurile oamenilor, pe firea și caracterul lor. În evocările lui Creangă — născut și crescut în spiritul independenței și al muncii — obștea este neomogenă în ceea ce privește existența spirituală. Personajele sint caracterizate în funcție de caracterul înălțător și coboritor al firii omenești, farmecul fiecăruia constituindu-l unicitatea lui spirituală. (Exemplu: „Știi că și mătușa Măriuca e una din cele care scoate mahmurul din om; nu-i o femeie de înțeles, ca mătușa Anghelița lui Moș Chiriac; s-a mintuit vorba”).

Perspectiva istorică, deschisă, a acestui orizont de trăire românească este raportată la alte așezări omenești, la alte lumi, la alte modalități de existență. Inceputul părții a treia a „Amintirilor” se cere a fi interpretat, la lecții, în lumina adevărului intuit de prozator, potrivit căruia, la noi românii, **satul a fost întotdeauna un nod al relațiilor cu lumea din jur și de departe, cu viața materială și spirituală caracteristică altor forme de existență.** Acestea și-au pus, la rindul lor, amprenta pe firea oamenilor, pe structura lor sufletească. Nu avem, așadar, de-a face cu un orizont fatalmente închis și imobil, au de înțeles elevii. Legăturile de rudenie, ele însele, sint grăitoare (Smaranda vine de la Pipirig).

Acest univers complex beneficiază de o frumoasă și bogată moștenire spirituală

și materială, de specifice aspecte, detectabile în instituții, relații sociale, obiceiuri, tradiții, memoriale datini calendaristice. Tinerii trebuie să descopere ei înșiși, în cuprinsul comentariului literar, **acea demnă mândrie a omului din popor, căruia îi place să evoc originea lui străveche și vestită, ori de cite ori au în istorie motive care să le stimuleze asemenea satisfacție.** Și românii — vezi bine! — dispun din plin de așa ceva. Iată, de pildă, Humulești, sat de răzeși, vecini cu o sămînță de oameni care s-au hărțuit cindva cu Sobieski, craiul polonilor, avind în jur cititorii care au fost altădată fala spiritualității naționale și, în apropiere, vestita Cetate a Neamțului. De atari valențe educative, pe care textul lui Creangă ni le propune cu generozitate, nu putem să ne dispensăm în actul didactic.

Elementul constitutiv esențial al satului — implicit al spațiului românesc — nucleul vieții particulare, locul de tihnă și bucurie de a trăi, resimțit cel mai bine de fiecare om, rămîne casa părintească. Chiar și acolo sau chiar și cind traiul era amar (vezi satul Broșteni). Demersul pedagogic valorifică corespunzător acest aliniament formativ al basmelor și „Amintirilor” lui Creangă. Arta de o neîntrecută duioșie cu care povestitorul evocă, bunăoară, paradisul pierdut al copilăriei sale, sprijinindu-se pe un limbaj de o mare putere de sugestie, se bucură de privilegiul de a dezvolta la elevi acel sentiment al casei și al familiei (cu tot ce ține de ele), capabil să încerce sufletul și voința cu o tărie psihică imensă: „Nu știu alții cum sint, dar eu, cind mă gîndesc la locul nașterii mele, la casa părintească (...), parcă-mi saltă și acum inima de bucurie!” În acest context, **imaginea părinților și chipul lui Nică se corelează consecvent cu ideea de sacrificiu și cu alte valori care ne semnifică dincolo de timp: omenia, puterea de dăruire, bunătața și, mai presus de toate, iubirea.** Atașamentul sufletului nostru etnic față de asemenea virtuți nepieritoare demonstrează adolescenților, din perspectiva filosofică aplicată ideii de continuitate devenire, că **fără patrie și tradiție nu se poate face nimic serios în istorie.**

În opera lui Creangă, **viața oamenilor se desfășoară sub semnul unei solidarități contradictorii, care echilibrează spațiul existenței lor.** Orizontul gîndirii și al simțirii populare, nefind limitat și monoton, se dovedește, în schimb, neizpuzabil. De aici va rezulta concluzia, bine argumentată, ce trebuie asimilată de elevi, conform căreia Creangă este un scriitor modern, cu o mare forță de înțelegere a spațiului național și a locuitorilor săi.

Sintem contemporanii lui Ion Creangă. Creația lui, plină de prezența unei energii spirituale superioare, de înțelepciunea blindă a străvechiului neam de țărani din care el se trage, de sugestiile meru re luate ale comunicării și comuniunii cu firea ascunsă a lucrurilor, dă tinerilor sentimentul unei noi înțelegeri, al unei percepții inedite a locului nostru în timp și în lume. În cadrul studierii operei sale, spațiul și timpul celor evocate se dezmarginesc dintr-o dată și comunică între ele, într-un mod nou. Oamenii, gesturile, vorbele, datinile, credințele, simbolurile și valorile fundamentale ale lumii pe care o prezintă, casele, satele, cîmpurile, grădinile, nostalgia, totul se încarcă de o intensitate unică, de o tensiune anume a spunerii, care sensibilizează și influențează.

Ne regăsim în proza lui Ion Creangă. Ea catalizează în noi tot ce e mai înălțător, mai demn, mai autentic uman. Și de aceea locul său în ierarhia valorilor impune lumii de evoluția literaturii noastre și de economia studierii acesteia în școală este atit de sus.

Prof. VALERIU C. NESTIAN
Liceul Agroindustrial din Iași

Dezvoltarea orientată a operațiilor gîndirii

Pentru copilul intrat în clasa I, activitatea de învățare devine dominantă, ca preocupare zilnică, și determinată pentru întregul sa evoluție: în cadrul ei și prin ea se dezvoltă gîndirea noțională, interesele cognitive și se cristalizează elementele constitutive ale întregii personalități.

Datorită participării lui la întreaga activitate școlară, elevul se dezvoltă atit în plan cognitiv, cit și în cel afectiv și psihomotor. Dar această dezvoltare este rezultatul unui proces orientat numai (sau mai ales) de conținutul disciplinelor predate, nu și de **imaginea operațională a trăsăturilor personalității în formare.**

Să ne oprim numai la dezvoltarea gîndirii elevului. Este firesc să ne întrebăm care ar trebui să fie caracteristicile ei la inceputul școlarizării. Ce operații ale gîndirii copilului de această vîrstă ar trebui formate și dezvoltate cu prioritate? Care discipline pot contribui, în primul rînd, la acest proces? Care ar putea fi procedeele de lucru cele mai eficiente și care s-ar încadra organic în practica școlară obișnuită? Cum s-ar putea evalua, de către fiecare învățător, progresul elevilor în acest plan? Cum ar trebui proiectate instru-

mentele de recuperare pentru elevii „rămăși în urmă” în formarea unor operații ale gîndirii? Care ar trebui să fie nivelul acestor operații la finele anului școlar? Iată numai cîteva întrebări care ar putea constitui puncte de plecare pentru o serie întregă de investigații teoretice și experimentale cu impact deosebit asupra practicii pedagogice actuale.

Pentru această discuție vom restrînge și mai mult aria domeniului, referindu-ne, în continuare la una din operațiile gîndirii, și anume, **comparația.** Ce poate părea mai simplu? Și totuși dacă le vom pune unor preșcolari întrebarea: „Putem face o comparație între un măr și o minge de fotbal?” răspunsul va fi, de cele mai multe ori, negativ. Și ei îl vor justifica, arătînd, de exemplu, că „mărul este printru mîncat”, iar „mingea este umplută cu aer”; aceasta demonstrează că ei au relevat și au luat ca puncte de plecare (în raționamentul făcut) elemente diferențiatore, nu și elementele comune.

Același mod de a raționa îl va face să susțină pe elevii din clasa I că numerele „6, 14, 22” (date ca exemplu) nu au

nimic comun. Încercarea de a-i da (sau sugera) elevului răspunsul corect este puțin eficientă, intrucit pentru dezvoltarea capacităților intelectuale el trebuie să-și însușească (formeze) modalități de lucru (în cazul nostru — operații ale gîndirii) cu un larg cîmp de aplicabilitate, nu rezultate particulare, cu o arie strict limitată. Or, gîndirea este un proces psihosocial de reconstituire a ceea ce este unitar, coerent, coarticulat, **dincolo de diversitate** (Paul Popescu-Neveanu). Reconstituire — în conștiința noastră — a obiectelor și fenomenelor lumii materiale în relațiile lor de asemănare și deosebire — iată esența comparației ca proces al reflectării lumii materiale. Acesta trebuie să reprezinte și punctul de plecare pentru activitatea de comparație: **relevarea relațiilor de asemănare și deosebire dintre obiectele (fenomenele) în cauză.**

În acest fel, întreaga structură a operației de comparație ar include următoarele momente: — perceperea sintetică (globală) a obiectelor (fenomenelor) de comparat; — analiza acestor obiecte (fenomene), orientată spre relevarea caracteristicilor după care s-ar putea realiza comparația; — separarea caracteristicilor comune de cele diferențiatore; — comparația propriu-zisă, adică perceperea sintetică a obiectelor (fenomenelor), dar numai prin prisma caracteristicilor relevante (comune și diferențiatore).

Dezvoltarea eficientă a acestei operații mintale poate avea loc la elevi în procesul însușirii cunoștințelor, al formării priceperilor și deprinderilor specifice unei discipline oarecare, cu atit mai mult cu cit pe baza ei se realizează gruparea obiectelor, clasificarea lor și orice generalizare — momente frecvente și importante în orice demers instructiv.

Elementele prezentate (succint) mai sus au reprezentat cadrul de referință pentru proiectarea unui algoritmul didactic în vederea **exersării operației de comparație**, algoritmul constînd din următoarele momente (concretizările diferă în raport cu disciplina, perioada etc.):

a) **explicație: obiectele se pot asemăna** (prin una sau mai multe caracteristici); **ilustrări: mărul și mingea** (formă: sint rotunde); **tabla și caietul** (folosirea: pe ele se poate scrie); **întrebări: prin ce se aseamnă reprezentarea grafică a numerelor 1 și 11** (sint formate numai din cifra 1).

b) **explicație: obiectele se pot deosebi** (prin una sau mai multe caracteristici);

ilustrări: mărul și mingea (prin culoare, prin mărime, prin folosire, prin greutate); **întrebări: prin ce se deosebesc tabla și caietul?** (prin culoare, mărime, material); **prin ce se deosebesc reprezentarea grafică a numerelor 1 și 11** (prin numărul de cifre folosite în reprezentarea grafică).

c) **concluzie: pentru a compara, trebuie să găsim prin ce se aseamnă și prin ce se deosebesc obiectele (noțiunile) respective.**

Numai după ce ne-am convins că toți elevii și-au însușit această succesiune de momente (reguli), am trecut la compararea „obiectelor matematice” (ocazie cu care s-au putut exersa relațiile „mai mare”, „mai mic”, „egal”). Redăm un exemplu de exercițiu în perioada adunării în cercul 1—10. Două exemple de adunări: 4+1=5 și 5+1=6. Putem compara: primul termen al celor două adunări, cel de al doilea termen al celor două adunări, rezultatele, semnele folosite. **Prin ce se aseamnă cele două exemple?** (În ambele avem semnul +, deci adunare; în ambele se adaugă cite o unitate).

Prin ce se deosebesc? (Prin primul termen; prin rezultat). Compararea unor exemple de adunări de tipul: 2+6=8 și 6+2=8 poate facilita însușirea proprietății de comutativitate, iar a altora, de tipul: 5+2=; 5+3=; 5+4= la înțelegerea raporturilor dintre sumă (rezultat) și mărimea unuia dintre termeni.

Împletind predarea unor elemente specifice disciplinei cu exersarea unor operații ale gîndirii, am observat, în cazul comparației, o anumită stadialitate în însușirea ei: a) în prima fază, dirijați de întrebările învățătorului, elevii învăț să **analizeze obiectele** din diferite puncte de vedere, să **stabilească asemănări și deosebiri**; b) în cea de a doua fază, elevii **înțeleg comparația ca o succesiune de reguli** (ca un algoritm) pe care le aplică sub îndrumarea învățătorului; c) în ultima fază, elevii **aplică independent aceste reguli**, trecînd apoi la folosirea lor în operații mintale mai complexe.

Proiectarea instruirii în maniera descrisă permite **îmbinarea organică a predării unei discipline** (în cazul dat, a matematicii) **cu formarea (orientată) a unor operații mintale**; mai mult, ea asigură generalizarea algoritmului și la alte discipline, oferind posibilitatea obținerii unui salt calitativ semnificativ în progresul elevilor, în prevenirea rămîinerii în urmă a celor care întîmpină greutăți în înțelegerea și însușirea cunoștințelor prevăzute în programa școlară.

Inv. MARIA BARBU
Școala Nr. 59 din București

Bogată acțiune metodică-științifică

Tot mai numeroase sint activitățile metodico-științifice organizate de Inspectoratul Școlar al Municipiului București în scopul însușirii și aplicării de către cadrele didactice a unei tehnologii didactice moderne în procesul instructiv-educativ.

Intre acestea se situează — în șirul unor preocupări constante pentru favorizarea unui cadru adecvat cunoașterii experienței pozitive de către cadrele didactice, a generalizării ei în scopul sporirii eficienței lecției de geografie și a contribuției acestei discipline la întregirea profilului moral spiritual al elevilor — și cea organizată recent la Școala Nr. 66 din București. Școala gazdă — aleasă deloc aleatoriu de colectivul de organizare (prof. Valerica Ungureanu și prof. Ecaterina Popescu, inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar al Municipiului București; prof. Iuliana Mușat — Școala Nr. 11; prof. Eugenia Naghi, director adjunct și inv. Alexandrina Dumitru — Școala Nr. 66) au oferit participanților — profesori de geografie din sectorul 2 al Capitalei, profesori metodiști și învățători din toate sectoarele acesteia, responsabili ai comisiilor metodice la clasele a III-a și a IV-a — cadrul și atmosfera propice unui dens și rodnic schimb de experiență pe tema „Modalități de stimulare a curiozității științifice, a inventivității și creativității elevilor în cadrul lecțiilor de geografie”.

Precedată de vizitarea unei bogate expoziții de mijloace de învățămînt necesare predării geografiei, precum și a unei de pictură, organizate sub genericul „La trecut-ți mare, mare viitor” (prof. Rodica Xenia Constantin), activitatea metodică s-a caracterizat printr-un pronunțat caracter practic-aplicativ. I l-au conferit atit lecțiile demonstrative minuțios proiectate, ale căror obiective au fost realizate printr-o riguroasă selecție a metodelor activ-participative, cit și interesantele debateri privind mijloacele și procedeele utilizate în predarea geografiei fizice la clasa a III-a (inv. Alexandrina Dumitru), cunoașterea de către elevi a sectorului și a municipiului prin predarea geografiei (prof. Iuliana Mușat), aspecte metodice ale însușirii geografiei fizice la clasa a V-a,

locul și rolul acesteia în cadrul celorlalte discipline școlare (prof. Eugenia Naghi).

Prin propunerea aceleiași teme la lecțiile demonstrative — susținute la clasa a III-a („Forme de relief) de învățătoarea Alexandrina Dumitru și la clasele a IV-a și a VIII-a (Luncile și Delta Dunării”), de învățătoarea Florica Prooroc, respectiv, profesoara Viorela Andrei — s-a oferit participanților prilejul de a urmări cum se realizează în predare principiul accesibilității aceleiași teme în funcție de vîrsta și cunoștințele elevilor, precum și varietatea metodelor de predare.

Oportunitatea și modul variat de tratare a temei inscrite în program, atenta îndrumare pentru utilizarea cu valențe sportive a materialului didactic și a instrumentelor de lucru specifice predării acestei discipline școlare cu bogate valențe formative, au conferit acțiunii densitate, iar participanților le-a prilejuit un fructuos schimb de experiență.

C. GÎRMACEA

CONCURS „FONDUL PĂCII” — 1990

Comitetul Național pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă România organizează Concursul pe bază de buletine „Fondul Păcii” — 1990 cu tema: „Epoca Nicolae Ceaușescu — Dezvoltare, Colaborare, Pace”.

Întrebările sint inspirate din tezele, ideile și orientările cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, din documentele adoptate de Congresul al XIV-lea al P.C.R. și au în vedere contribuția României socialiste, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind dezvoltarea, colaborarea și pacea în lume.

TEMATICI

pentru susținerea probei de specialitate, in vederea obținerii gradului I în învățământ

ISTORIE

A. ISTORIA POPORULUI ROMÂN

1. Rădăcinile istorice ale poporului nostru : Traco-geto-dacii. Cultura lor materială și spirituală ; statul centralizat și independent geto-dac de sub conducerea lui Burebista și Decebal, moment hotărâtor pentru dezvoltarea civilizației și pentru evoluția ulterioară a poporului nostru. Confruntarea dacilor cu Imperiul roman.

2. Etnogeneza românilor : Continuitatea dacilor sub stăpânirea romană. Combateră teoriilor antiștiințifice privitoare la originea și spațiul de formare a poporului român ; Sinteza daco-romană — factor esențial în constituirea poporului român ; Unitate și continuitate în vechea vatră strămoșească.

3. Permanența statală la români : Caracteristici ale individualității statale românești. Primele formațiuni statale. Voievodatul Transilvaniei și constituirea statelor de sine stătătoare : Țara Românească, Moldova și Dobrogea ; Prerogativele suverane ale domnilor români ; Mijloacele de apărare a statalității ; Statutul Principatelor Române în raport cu Poarta Otomană.

4. Unitatea românilor în evul mediu : Unitatea teritoriului românesc ; Legăturile economice dintre țările române ; Unitatea de neam și de limbă a românilor în evul mediu ; Alianțe politico-militare ale românilor în evul mediu.

5. Marile lupte ale poporului român pentru apărarea libertății și a ființei statale în evul mediu : Locul țării române în relațiile internaționale în secolele XIV-XVIII ; Luptele purtate de români pentru libertate și autonomie ; Unirea țărilor române sub Mihai Viteazul și semnificația ei istorică.

6. Caracterul unitar al Revoluției române de la 1848—1849 : Unitatea ideologică și programatică ; Unitatea de acțiune revoluționară. Legăturile între revoluționarii de pe ambele versante ale Carpaților ; Caracterul unitar al marilor adunări revoluționare ; Participarea maselor la aplicarea programului revoluționar.

7. Constituirea statului național român — eveniment istoric determinant pentru poporul român : Caracterul legic al formării statului național român ; Mișcarea unionistă românească și rolul ei în realizarea unirii ; Unitatea românească de acțiune reflectată în dezbaterile Adunărilor ad-hoc ; Unirea Moldovei cu Muntenia — act de voință al poporului român ; Opere reformatoare, de aplicare a programului revoluționar din 1848—1849 în timpul domniei lui Al. I. Cuza.

8. Unitatea de acțiune românească în timpul războiului din 1877—1878 : Necesitatea proclamării independenței de stat a României ; Caracterul național și popular al războiului neafirmării ; Recunoașterea pe plan internațional a independenței României.

9. Rolul și locul mișcării muncitorești, al partidului politic al clasei muncitoare în viața social-politică a României la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea : Organizarea politică a clasei muncitoare pe teritoriul românesc ; Constituirea și activitatea P.S.D.M.R. ; Poziția partidului politic al clasei muncitoare față de principalele probleme de politică internă și externă.

10. Insemnătatea istorică a Marii Uniri din 1918 : Caracterul legic, obiectiv al formării statului național unitar român ; Caracterul plebiscitar al marilor adunări populare de la Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia ; Insemnătatea Marii Uniri și recunoașterea sa pe plan internațional.

11. Evoluția economică și social-politică a României în perioada interbelică : Consolidarea statului național unitar român ; Caracteristicile dezvoltării economice și sociale ; Trăsăturile vieții politice din România în perioada interbelică. Făurirea Partidului Comunist Român și activitatea sa ; Mișcarea antifascistă pentru apărarea suveranității și integrității teritoriale a României.

12. Obiectivele fundamentale ale politicii externe a României în perioada interbelică : Relațiile cu țările vecine. Constituirea și acțiunile organizațiilor regionale ; Participarea României la marile reuniuni internaționale ; Relațiile României cu Anglia, Franța, Germania și Italia, cu alte state ; Trăsăturile politicii externe în anii 1938—1940. Dictatul fascist de la Viena, din august 1940.

13. Revoluția de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antiimperialistă de la 23 August 1944 : Contextul intern și extern în care a fost instaurată dictatura antonesciană ; Politica internă și externă a României în perioada septembrie 1940 — 23 August 1944 ; Mișcarea de rezistență a poporului român. Lupta forțelor revoluționare, patriotice, în frunte cu Partidul Comunist Român, împotriva dictaturii antonesciene și a războiului antisovietic ; Pregătirea și desfășurarea Revoluției de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antiimperialistă din august 1944 ; Insemnătatea istorică a victoriei Revoluției de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antiimperialistă de la 23 August 1944.

14. Transformările democratice, revoluționare petrecute în viața politică, socială și economică a României între 23 August 1944 și 30 Decembrie 1947 : Situația economică, socială și politică a României la sfârșitul celui de al doilea război mondial ; Participarea României la războiul antihitlerist. Insemnătatea contribuției sale la înfrângerea Germaniei fasciste ; Lupta maselor populare, organizate și conduse de Partidul Comunist Român, pentru instaurarea și consolidarea puterii revoluționare-democratice și pregătirea trecerii la construcția socialistă ; România la Conferința de pace de la Paris ; Proclamarea Republicii.

15. România în anii Epocii Nicolae Ceaușescu : Congresul al IX-lea al P.C.R. și insemnătatea sa pentru evoluția socialistă a societății românești ; Congresul al XIV-lea despre succesele obținute de poporul român în edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate ; Politica externă a României în anii Epocii Nicolae Ceaușescu ; Insemnătatea internă și internațională a Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

B. ISTORIA UNIVERSALĂ

16. Slavia în antichitatea greco-romană : Slavia în epoca homerică ; Sursele și formele de manifestare ale sclaviei în epoca arhaică și clasică ; Statutul juridic al sclavilor ; Lupta de clasă ; mari răscoale ale sclavilor ; răscoala condusă de Spartacus ; Slavia în Imperiul roman târziu.

17. Țărănimia în Europa și Asia în evul mediu : Insemnătatea studierii istoriei țăranimii ; Păturile țăranimii ; Formarea țăranimii dependente ; Sarcinile feudale ale țăranimii dependente ; Trăsăturile mișcărilor țăranesti în secolele IX—XVII.

18. Renașterea : Condiții istorice, etape, caracteristici ; Realizări cultural-artistice.

19. Procesul formării statelor naționale : Formarea Italiei și Germaniei ; Formarea și consolidarea statelor naționale din Balcani.

20. Lumea în anii primului război mondial 1914—1918 : Cauzele și caracterul pri-

mului război mondial ; Urmările primului război mondial ; Conferința de pace de la Paris.

21. Inițiative, măsuri și acțiuni pentru respectarea statu-quo-ului postbelic, împotriva revanșismului și revizionismului în perioada interbelică : Noul raport de forțe pe arena internațională ; Începutul activității Societății Națiunilor ; Lupta pentru respectarea și aplicarea tratatelor de pace, împotriva revizionismului și revanșismului ; Problema reparațiilor ; Problema dezarmării ; Politica agresivă a Germaniei naziste și a celorlalte state revizioniste. Anexarea Austriei. Dictatul de la München și ocuparea Cehoslovaciei. Caracterul și urmările nefaste ale Pactului sovieto-german din 23 august 1939, ale celorlalte acorduri încheiate cu Germania nazistă ; Acțiunile politico-diplomatice desfășurate de România pentru preintimpinarea războiului.

22. Lupta popoarelor pentru apărarea civilizației umane, împotriva fascismului și războiului în anii celui de al doilea război mondial : Începutul celui de al doilea război mondial. Falimentul politicii conciliatoare față de agresori ; Constituirea coaliției antifasciste și acțiunile întreprinse ; Rezistența antifascistă a popoarelor pentru eliberare națională. Insurrecțiile naționale eliberatorii ; Contribuția mișcării de rezistență din România la lupta împotriva fascismului. Revoluția de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antiimperialistă din România și insemnătatea sa internă și internațională ; Urmările celui de al doilea război mondial ; Aprecierile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, despre cauzele, caracterul și învățămintele celui de al doilea război mondial.

FILOSOFIE

I. Obiectul și problematica filosofiei : Specificul filosofiei ca formă a conștiinței sociale ; Istoricitate și permanență în problematica filosofiei ; Funcțiile filosofiei în lumea contemporană.

II. Marxismul ca revoluție în filosofie : Concepția marxistă despre specificul și rolul activ al filosofiei ; Dezvoltarea creatoare a gândirii filosofice și sociale marxiste în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu ; Dialog și confruntare în gândirea filosofică contemporană.

III. Materialitatea și unitatea lumii în lumina științei contemporane : Evoluția conceptului de realitate fizică ; Problema filosofică actuală a spațiului și timpului ; Infinitatea și unitatea lumii în lumina teoriilor cosmologice contemporane.

IV. Concepția materialismului dialectic și istoric despre conștiință : Conceptele de conștiință și psihic ; specificul conștiinței ; Baza materială a conștiinței în lumina științei actuale ; Determinarea socială a conștiinței ; problematica inteligenței artificiale.

V. Sistem, structură, structuralitate : Sensuri actuale ale conceptelor structură și sistem ; Specificul analizei structurale și insemnătatea ei în științele sociale.

VI. Sistemul social : Sistemul social în concepția materialismului istoric ; insemnătatea metodologică a conceptului de formațiune socială ; Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată, contribuție creatoare la dezvoltarea teoriei revoluționare.

VII. Structura socială : Conceptele de clasă socială și lupta de clasă în controversele ideologice contemporane ; Documentele Congresului al XIV-lea al P.C.R. privind structura de clasă a societății românești și perspectiva evoluției ei.

VIII. Națiunea și perspectivele ei în lumea contemporană : Specificul națiunii ca tip de comunitate umană ; Concepția P.C.R., a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, despre rolul națiunii în epoca contemporană ; Problema raporturilor dintre național și internațional, dintre patriotism și internaționalism în confruntările ideologice contemporane.

IX. Principiul determinismului și categoriile determinismului : Determinismul, ca teorie și principiu ; principalele forme istorice ale determinismului ; Principalele

categorii ale determinismului ; cauzalitatea din perspectiva științelor contemporane ; Determinism și explicație cauzală și explicație finală.

X. Determinism social și libertarismul social în concepția filosofiei dialectice și istorice ; Libertate și necesitate istorică, libertate și umanitate ; Concepția P.C.R. despre umanitate în epoca contemporană ; și responsabilitate în condițiile socialiste.

XI. Principiile (legile) fundamentale ale dezvoltării : Devenirea ca unitate trairilor. Saltul calitativ ; dezvoltarea auto-organizare. Problema sensului vieții.

XII. Specificul devenirii sociale : tradiție și salt în devenirea Conceptia tovarășului Nicolae Ceaușescu despre contradicțiile societății.

XIII. Devenire socială și progres : Sensuri ale conceptului de progres social ; Originalitatea și superioritatea concepției materialismului dialectic în istoria progresului social ; Progresul progresului social în confruntarea ideologică contemporană ; Documente ale Congresului al XIV-lea al P.C.R. despre marile probleme ale lumii contemporane și rezolvării lor.

XIV. Obiectul și problematica teoriei cunoașterii : Locul teoriei cunoașterii în filosofie ; Conceptul de cunoaștere și problema fundamentării cunoașterii ; Nivelurile cunoașterii și corelația lor dialectică.

XV. Valoarea și dinamica cunoașterii : teorii epistemologice contemporane : Controversele actuale dintre realism și teoriile subiectiviste asupra adevărului ; Metode contemporane ale dinamicii cunoașterii științifice ; Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu despre rolul cunoașterii științifice în dezvoltarea societății socialiste.

XVI. Conștiința socială : Structura conștiinței sociale ; Cunoașterea și ideologizarea teoriei dezideologizării ; Funcțiile conștiinței sociale ; Problema filosofică a instruirii în lumea contemporană ; Structura și particularitățile conștiinței sociale socialiste ; Formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste revoluționare în lumina Programului ideologic al partidului, a operii tovarășului Nicolae Ceaușescu.

XVII. Religia și fenomenul religios în lumea contemporană : Condiționări sociale ale religiei în societatea contemporană ; Opoziția dintre tabloul științific contemporan al universului și concepția religioasă despre lume ; Concepția P.C.R. despre insemnătatea formării concepției științifice despre lume în etapa actuală.

XVIII. Cultură și valoare : Conceptul de valoare : domeniul și problematica axiologică ; Structura și dinamica culturii ; Creație culturală și comunicație culturală în societatea socialistă ; Sistemul de valori al societății socialiste.

XIX. Cultura și civilizația : Dezbaterile actuale asupra raportului dintre cultură și civilizație ; Tipuri de civilizație în lumea contemporană ; Concepția P.C.R. despre rolul revoluției științifico-tehnice în crearea și dezvoltarea civilizației socialiste.

XX. Problema omului și umanismului în epoca actuală : Specificul abordării marxiste a problematicii omului ; Umanismul marxist ca teorie și strategie acțională ; Concepția P.C.R. asupra realizării umane în societatea socialistă ; Dialog și confruntare în dezbaterile filosofice contemporane asupra umanismului.

Cu prilejul aniversării
Zilei Republicii, precum și
al Noului An 1990, redacția
revistei „Tribuna școlii” vă
adresează tuturor cititorilor
și colaboratorilor săi
calduros „La mulți ani !”

Ridicarea nivelului calitativ al predării științelor sociale pe baza tezelor, aprecierilor și orientărilor cuprinse în documentele Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român

(Urmare din pag. a 2-a)

— La lecția „Autoconducerea muncitorească și auto-gestiunea economică-financiară” se va explica cerința ca, în toate sectoarele de activitate, să se asigure ridicarea pe un plan superior a autoconducerii muncitorești, prin sporirea rolului adunărilor generale și consiliilor oamenilor muncii în asigurarea bunului mers al activității economico-sociale.

— La lecția „Venitul național. Rata înaltă a acumulării”, se va evidenția consecvența politicii partidului nostru de a menține o rată a acumulării de 28—30 la sută, pe ansamblul perioadei 1991—2000, care va asigura atât resursele necesare dezvoltării intensive a economiei, cât și ridicarea nivelului de trai.

În conformitate cu prevederile Congresului al XIV-lea al P.C.R. se va realiza un volum de investiții de 1 600—1 700 miliarde lei, din care o pondere importantă va fi destinată realizării programelor de modernizare a utilajelor și instalațiilor din industrie, iar pentru agricultură se prevăd 250 miliarde lei ce vor fi alocate, în deosebi, pentru finalizarea programului de îmbunătățiri funciare.

— La lecția „Reproducția socialistă” se va evidenția că, în anul 1995, populația totală a țării se estimează să fie de 24 milioane locuitori în condițiile menținerii unei structuri demografice echilibrate, iar prin crearea de noi locuri de muncă, populația activă va fi de circa 12 milioane persoane, din care personalul muncitor va repre-

zenta 8 180—8 240 mii persoane, adică 68 la sută din populația activă.

În legătură cu protecția și conservarea mediului înconjurător, se va explica cerința înlocuirii tehnologiilor caracterizate prin pierderi mari de substanțe în mediul ambiant, cu soluții care valorifică și înalt randament materialele prime și energia captării și reciclării gazelor evacuate, apelor reziduale, a tuturor subproduselor tehnologice.

— În cadrul lecției „Circulația mărfurilor” se va evidenția că, în cincinalul viitor, desfacerea de mărfuri cu amănuntul, prin comerțul socialist, vor crește cu 5—8 la sută, urmându-se aprovizionarea corespunzătoare populației cu produse agroalimentare și industriale într-o structură sortimentală diversificată și de un nivel calitativ mai bun.

— În tratarea lecției „Relațiile economice externe ale României”, se va arăta că un obiectiv principal al viitorului cincinal îl constituie dezvoltarea accentuată a exporturilor, pentru a se asigura necesarul de importuri al economiei și echilibrul balanței de plăți externe, participarea României la diviziunea internațională a muncii ; în acest sens, se va sublinia cerința perfecționării activității de prospectare a pietelor, încheierii unor acorduri și contracte de lungă durată, care conferă stabilitate relațiilor economice.

(Continuare în numărul următor)